

Opinnäytetyö (AMK)

Koulutus Sairaanhoidaja (AMK)

2016

[Click here to enter text.](#)

Sira Jerva ja Kaija Nyman

SAIRAANHOITAJAOPISKELIJAN AMMATTI-IDENTITEETIN KEHITTYMINEN HARJOITTELUSSA

– Verkkovirta-hanke

Sira Jerva ja Kaija Nyman

SAIRAANHOITAJAOPISEKELIJAN AMMATTI-IDENTITEETIN KEHITTYMINEN HARJOITTELUSSA

- Verkkovirta-hanke

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa, mitä on sairaanhoidajan ammatti-identiteetti, mitkä asiat harjoittelussa vaikuttavat ammatti-identiteetin kehittymiseen sekä mitkä asiat edistävät tai vaikeuttavat sitä. Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää sairaanhoitajaopiskelijan ammatti-identiteetin kehittymistä käytännön harjoittelussa. Työ oli osana Verkkovirta-hanketta. Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevaa kirjallisuuskatsausta soveltaen. Työhön valikoitui lopulta 22 julkaisua (n= 22).

Käytännön taitojen oppiminen tapahtuu sekä koulussa että terveydenhuollon työharjoitteluissa. Käytännön harjoittelu on merkittävä osa sairaanhoitajaopiskelijan työn oppimisessa. Ammatti-identiteetti luo pohjan työntekijän ammattitaidoille, taitojen arvostukselle ja koko ammatin kuvalle. Sen syntyminen on pitkä ja vaativa prosessi. Piirteiden ja ominaisuuksien lisäksi, ammatilliseen identiteettiin kuuluu myös henkilön näkemys siitä, millaiseksi hän haluaa työssään ja ammatissaan tulla.

Käytännön harjoittelujaksojen kokemukset vaikuttavat sairaanhoitajaopiskelijoiden ammatti-identiteetin muotoutumiseen. Käytännön harjoittelujaksot toimivat tärkeänä oppimistilaisuutena omien kykyjen ja taitojen muodostumiselle. Ohjaajalta saatu luottamus, tuki ja palaute edistävät ammatti-identiteetin kehittymistä opiskelijalla. Positiivinen palaute potilailta ja heidän omaisiltaan vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta uravalinnastaan. Sairaanhoitajaopiskelijan oma tahto ja motivaatio oppimiseen vaikuttivat positiivisesti identiteetin kehittymiseen. Monipuolinen sekä ajan tasalla oleva tieto edistää oppimista. Ristiriidat, negatiivinen asenne ja eri näkemykset opiskelijan ja ohjaajan välillä vaikuttavat negatiivisesti opiskelijan ammatti-identiteetin kehittymiseen. Luottamuksen, tuen, palautteen sekä tasavertaisuuden puute heikentää opiskelijan oppimista ja näin ollen ammatti-identiteetin kehittymistä. Opiskelijan oma negatiivinen asenne ja motivaation puute vaikuttaa heikentävästi ammatti-identiteetin kehittymiseen. Harjoittelupaikan kiire ja suuri opiskelijamäärä heikentävät oppimista. Myös ammatin huono asema ja arvostus vaikuttavat negatiivisesti ammatti-identiteetin kehittymiseen.

ASIASANAT:

Sairaanhoitajaopiskelija, ammatti-identiteetti, ammatillinen kasvu, käytännön harjoittelu, hoitotyö,

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme Bachelor of Health Care

2016 | 37

[Click here to enter text.](#)

Sira Jerva and Kaija Nyman

REGISTERED NURSE STUDENT'S PROFESSIONAL IDENTITY DEVELOPMENT IN CLINICAL PRACTICE

- Verkkovirta project

The purpose of this thesis was to find out what is nursing students' professional identity and also to figure out the factors that affects on the development of professional identity and which are promoting and complicating factors. The aim of this thesis was to develop the registered nurse student's professional identity in clinical practice. This thesis is a part of the Verkkovirta project and it has been carried out using the literature review. There were 22 studies (n=22) that were selected to this thesis.

Learning practical studies occurs in school and in healthcare clinical practices. Clinical practice is significant part for students to learn nurse's work. In clinical practice students are able to learn new skills in real work environment. Professional identity is the base of employee's professional ability and the image of profession. Its development is difficult and a long process. Professional identity contains person's features and qualities. It contains also person's own vision of what kind of a nurse he or she wants to become.

Experiences in clinical practice effects on formation of nurse students' professional identity. Clinical practices are also important learning opportunities for students' own skills and abilities. Trust, support and feedback from tutor promotes student's professional identity. Positive feedback from patients and their relatives confirms student's idea of their career. Nurse student's own will and motivation towards to learning affects positively on development of professional identity. Versatile and updated knowledge improves students learning. Disagreements, negative attitude and different opinions between student and tutor can affect negatively on student's development of professional identity. Lack of trust, support, feedback and equality weakens students learning and development of professional identity. Nursing student's negative attitude and lack of motivation weakens student's development of professional identity. Hurry and large number of students in clinical practice weakens learning. Careers low status and valuation may affect negatively on development of professional identity.

KEYWORDS:

Nursing student, professional identity, professional development, clinical practice, nursing

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 SAIRAAHOITAJAOPISKELIJAN KÄYTÄNNÖN HARJOITTELU JA KESKEISET OSAAMISALUEET	7
2.1 Käytännön harjoittelu terveysalalla	7
2.2 Käytännön harjoittelun ohjaaja	8
2.3 Sairaanhoitaja koulutuksen yhteiset osaamisalueet	9
2.3.1 Asiakaslähtöinen, eettinen ja ammatillinen osaaminen	10
2.3.2 Näyttöön perustuva kliininen osaaminen	11
2.3.3 Opetus- ja ohjausosaaminen	13
2.3.4 Yhteistyöosaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöissä	14
2.3.5 Johtaminen ja yrittäjyys	16
3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TOTEUTTAMISMENETELMÄ	17
3.1 Tarkoitus ja tavoite	17
3.2 Toteuttamismenetelmä	17
4 TULOKSET	28
4.1 Sairaanhoitajaopiskelijan ammatti-identiteetti	28
4.2 Sairaanhoitajaopiskelijan ammatti-identiteettiin vaikuttavat tekijät	29
4.2.1 Ammatti-identiteetin kehittymistä edistävät tekijät	30
4.2.2 Ammatti-identiteetin kehittymistä vaikeuttavat tekijät	31
5 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	34
6 POHDINTA	36
LÄHTEET	38

KUVIOT

Kuvio 1. Opinnäytetyön keskeisimmät tulokset	33
--	----

TAULUKOT

Taulukko 1. Opinnäytetyön julkaisujen tiedonhakupolku	19
Taulukko 2. Manuaalisella haulla löydetyt lähteet	21
Taulukko 3. Opinnäytetyön julkaisut	22

1 JOHDANTO

Sairaanhoitajan tehtävänä on sairauksien hoitaminen ja ehkäisy, terveyden edistäminen ja ylläpitäminen sekä kärsimyksen lievittäminen. Sairaanhoitaja työskentelee itsenäisesti ja perustaa toimintansa hoitotieteeseen. Sairaanhoitajan ura alkaa jo opiskelun aikana. (Sairaanhoitajat 2014.) Sairaanhoidon opiskelu jakautuu teorian opiskeluun koulussa ja käytännön taitojen harjoitteluun. Käytännön taitojen oppiminen tapahtuu sekä koulussa että terveydenhuollon työharjoitteluissa. (Kallio 2011, 7.)

Käytännön harjoittelu on merkittävä osa sairaanhoitajaopiskelijan työn oppimisessa. Harjoittelussa opiskelija pystyy opettelemaan kädentaitojaan aidossa työympäristössä (Kallio 2011, 7; Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 16.) Harjoitteluissa opiskelija usein osallistuu moniammatilliseen yhteistyöhön, toiminnan suunnitteluun, itse toimintaan sekä toiminnan arviointiin (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 16).

Ammatti-identiteetillä tarkoitetaan erilaisia ominaisuuksia sekä piirteitä, joita työntekijä itsessään näkee. Ammatti-identiteetti luo pohjan työntekijän ammattitaidoille, taitojen arvostukselle ja koko ammatin kuvalle. Sen syntyminen on pitkä ja vaativa prosessi. (Hyvönen 2008, 15.) Henkilön tulee pyrkiä itsensä kehittämiseen sekä samaistua oman ammattiryhmänsä sääntöihin ja etiikkaan. Ammatillista kasvua edistävät erilaiset työtehtävät sekä niiden onnistunut ratkaiseminen. Se kehittää hoitotyön opiskelijan toimintakäytäntöjä sekä ammattia. (Laakkonen 2004, 11.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa, mitä on sairaanhoitajan ammatti-identiteetti, mitkä asiat harjoittelussa vaikuttavat ammatti-identiteetin kehittymiseen sekä mitkä asiat edistävät tai vaikeuttavat sitä. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää sairaanhoitajaopiskelijan ammatti-identiteetin kehittymistä käytännön harjoittelussa. Opinnäytetyö on osana Verkkovirta-hanketta.

2 SAIRAAHOITAJAOPISKELIJAN KÄYTÄNNÖN HARJOITTELU JA KESKEISET OSAAMISALUEET

2.1 Käytännön harjoittelu terveystalalla

Sairaanhoitajan koulutus on laajuudeltaan 210 opintopistettä. Opintoihin kuuluu teoriaopintoja, käytännön harjoittelua, opinnäytetyö ja vapaasti valittavia opintoja. Teoriaopinnot on vielä jaoteltu perus- ja ammattiopintoihin. Käytännön harjoitteluista opintojen aikana saa yhteensä 75 opintopistettä. (Turun ammattikorkeakoulu 2016.) Koulujen opetussuunnitelmien sisällöt vaihtelevat ammattikorkeakoulujen välillä. Yleensä kouluilla on yhteisenä tavoitteena antaa opiskelijalle asianmukaiset valmiudet sekä niiden teoreettiset perusteet, jotta opiskelija osaa tulevaisuudessa toimia alansa asiantuntijatehtävissä. (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 15; Kallio 2011, 7.) Käytännön harjoittelu suoritetaan pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä ja se on ammattikorkeakoulun valvomaa (Paltta 2008, 9).

Oppiakseen sairaanhoitajaopiskelija tarvitsee käytännön harjoitteluja, joissa hän pääsee aitoihin potilaskontakteihin sekä työskentelemään ja opettelemaan kädentaitoja aitoon ympäristöön (Stolt 2011, 82). Opiskelijaa ei kuitenkaan saa työharjoittelun aikana laskea osaksi henkilökuntaa (STM 2004, 19). Käytännön harjoittelu on merkittävä osa sairaanhoitajaopiskelijan työn oppimisessa. Harjoitteluissa opiskelija usein osallistuu moniammatilliseen yhteistyöhön, toiminnan suunnitteluun, itse toimintaan sekä toiminnan arviointiin. (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 16.) Työharjoittelu auttaa opiskelijaa sosiaalistumaan omaan ammattiryhmään. Se lisää motivaatiota ja muodostaa mahdollisen työllistymisen väylän tulevaisuudessa. (Ahola ym. 2005, 86; Myall ym. 2008, 1838; Kallio 2011, 10.)

Ohjatun harjoittelun tavoitteena on yhdistää teoria käytäntöön (Kukkola 2008, 1; Sulosaari 2008, 33; Jokelainen ym. 2011, 2863). Hyvien tavoitteiden asettaminen harjoittelulle on tärkeää harjoittelun onnistumisen kannalta. Selkeät tavoitteet auttavat opiskelijaa ymmärtämään harjoittelujakson opintosuorituksena. (Ahola ym. 2005, 92.) Ohjatulla harjoittelulla on myös suuri merkitys opiskelijan ammatillisen kasvun kehittymisessä (Sulosaari 2008, 33).

Ammatin oppimista voidaan kuvailla prosessiksi, jossa eri laitoksien asiantuntijat sekä opiskelijat muodostavat yhdessä oppivan yhteisön (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 32). Opiskelijoiden ohjaajana voi toimia vain ammattitaitoinen sairaanhoitaja, joka on pätevä ammattitaidoltaan, koulutukseltaan ja työkokemukseltaan (Asetus ammatillisesta koulutuksesta 811/1998). Käytännön harjoittelussa opiskelija myös tunnistaa itsensä erilaisia kehittämisen kohteita, jolloin usein motivaatio opiskelua kohtaan kasvaa (Ahola ym. 2005, 86). Opiskelijalla on aloittelevan sairaanhoitajan tuore näkökulma asioihin ja sitä kautta voi syntyä uusia ideoita sekä ajatuksia, joita tarvitaan aina kehitystyössä (Ahola ym. 2005, 111).

2.2 Käytännön harjoittelun ohjaaja

Sairaanhoitajalla on potilaiden kanssa työskentelyn lisäksi usein myös tehtävänä ohjata sairaanhoitajaopiskelijaa. Harjoittelussa ohjaajana toimiva sairaanhoitaja perehdyttää opiskelijaa ammattipintojen kannalta tärkeimpiin käytännön tehtäviin ja opettaa tietojen sekä taitojen soveltamista. (STM 2004.) Opiskelijan ja ohjaajan ohjaussuhteessa oppiminen on jaettua asiantuntijuutta ja yhteistyötä. Opiskelija oppii niin yksilöllisistä kuin yhteisöllisistä roolimalleista sekä moniammatillisesta ryhmätyöstä. (Romppanen 2011, 188.)

Ohjaaja on opiskelijalle tärkeä tuki harjoittelun aikana (Mykrä 2007, 12; Carlson ym. 2009, 522; Kallio 2011, 7). Ohjaajan tärkeimpiä tavoitteita harjoittelun aikana on tukea opiskelijan ammatillista kasvua ja oppimista. Näiden kahden tavoitteen lisäksi ohjaajan on tärkeää tukea opiskelijan henkilökohtaista kasvua ja vahvistaa tämän itsetuntoa. (Mykrä 2007, 12; Kallio 2011, 7.) Harjoitteluohjaaja vaikuttaa suuresti siihen, miten opiskelija oppii hoitomenetelmät. Tämän vuoksi on tärkeää, että opiskelijalle ja hänen ohjaajalle muodostuu luottamuksellinen ohjaussuhde. (Mykrä 2007, 21; Myall ym. 2008, 1837; Kallio 2011, 7.) Ohjaajasta voi muodostua opiskelijalle esikuva ja roolimalli (Papp ym. 2003, 266; Maranón & Pera 2015, 861–862; Kaihlanen ym. 2013, 420).

Harjoittelujakson alettua on tärkeää, että ohjaaja perehdyttää opiskelijan toimintayksikön käytäntöihin ja työyhteisöön (STM 2004, 3). Harjoittelun aikana ohjaajan keskeinen tehtävä on antaa rakentavaa palautetta opiskelijalle. Palautteen avulla opiskelija voi peilata omaa toimintaansa samaansa palautteeseen. Palaute auttaa opiskelijaa pohtimaan omaa toimintaansa (Mykrä 2007, 15–16; Clynes & Raftery 2008, 405; Carlson ym. 2009, 525 Kostianen & Hupli 2013, 3). Palautteenannossa isossa roolissa on vuorovaikutus.

Tarkoituksena on, että palautekeskustelussa asioista pystytään keskustelemaan avoimesti. Parhain mahdollinen palautteenanto tapahtuu hyvässä vuorovaikutuksessa, jossa opiskelija tuntee pystyvänsä tuomaan esille omia ajatuksia ja osaamistaan. Ohjaajan tulee muistaa antaa palautetta säännöllisesti ja riittävän usein. Opiskelijaa ei saa syyllistää, vaan asioista tulisi keskustella rakentavasti. Palautteenannossa rehellisyys on ensiarvoisen tärkeää. (Mykrä 2007, 15–16; Clynes & Raftery 2008, 405; Kostiainen & Hupli 2013, 3.)

Harjoittelun lopussa opiskelija ja hänen ohjaajansa käyvät arviointikeskustelun. Ohjaajan tulisi tilanteessa olla kannustava ja ohjaava. Keskustelun tavoitteena on tukea opiskelijan myönteisen minäkuvan kehittymistä ja ammatillista kasvua. Arviointikeskustelu perustuu opiskelijan harjoittelun alussa asettamiin tavoitteisiin sekä opiskelijan itsearviointiin. Arvioinnin perustana on keskustelu, jonka avulla opiskelija ymmärtää osaamisensa suhteessa tavoitteisiin. Tarkoituksena on antaa opiskelijalle jatkoa varten kehittämisehdotuksia. (Mykrä 2007, 35.)

2.3 Sairaanhoidaja koulutuksen yhteiset osaamisalueet

Ammattikorkeakoulut ovat laatineet työelämän edustajien kanssa yhdessä ammattikorkeakoulututkinnon kompetenssit eli työelämävalmiudet. Henkilön tulisi ammattikorkeakoulusta valmistauduttuaan hallita kyseiset alansa kompetenssit. Kompetenssien tarkoituksena on kehittää yleispätevää osaamista. (Eriksson ym. 2015, 13.)

Kompetenssit ovat erilaisia osaamiskokonaisuuksia, jotka kuvaavat ammattiin kuuluvaa pätevyyttä, suorituspotentiaali ja työtehtävistä selviytymistä. Osaamiskokonaisuus muodostuu muun muassa yksilön tiedoista, taidoista sekä asenteista. Kompetenssit luovat siis perustan työelämän toiminnalle, sen työyhteisölle sekä asiantuntijuuden kehittymiselle. Kompetenssien erityispiirteet vaihtelevat eri ammateissa sekä työtehtävissä. (Eriksson ym. 2015, 13–14; Kajaanin ammattikorkeakoulu, 2016.) Seuraavissa kohdissa esitellään sairaanhoidajan osaamisalueita yksityiskohtaisemmin.

2.3.1 Asiakslähtöinen, eettinen ja ammatillinen osaaminen

Asiakslähtöisyys on toiminnan arvoperusta, jossa jokaista asiakasta kohdellaan ihmisarvoisena yksilönä. Keskeinen ominaisuus asiakslähtöisyydelle on, että palvelut järjestetään asiakkaan tarpeille mahdollisimman toimivaksi. Asiakslähtöisessä toiminnassa, asiakas osallistuu palvelun tarjoajien kanssa palvelutoiminnan suunnitteluun. Asiakslähtöisyys vaatii asiakkaalta sekä palvelun tarjoajalta vuoropuhelua sekä yhteisymmärrystä siitä, miten asiakkaan tarpeet tyydytetään. (Keronen -2013.) Hoitotyössä asiakslähtöisyydellä tarkoitetaan toimintaan, joka perustuu yksilön ihmisarvoisuuteen sekä yhdenvertaisuuteen. Asiakslähtöisyys näkyy työntekijän ajattelun ja toiminnan kautta. (Sorsa 2002, 1.)

Opiskelijaa ja koko ammattiryhmää ohjaa ammatinharjoittamista koskeva lainsäädäntö ja eettiset ohjeet, jotka perustuvat yhteisiin arvoihin. Keskeisimpiä näissä ovat ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, ihmiselämän suojeleminen sekä terveyden edistäminen. (ETENE 2001; Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785.)

Sairaanhoitajaopiskelijan tulisi osata kohdata asiakas ja hänen läheisensä ainutlaatuisena yksilönä. Opiskelijan tulee ymmärtää kulttuurin merkitys hoidoissa ja osata kohdata yksilöllisesti eri kulttuurin omaavia asiakkaita. Asiakkaan voimavarojen arviointi, hoidon suunnittelu ja toteutuksen tukeminen kuuluu asiakslähtöiseen toimintaan. Asiakkaan lisäksi, sairaanhoitajaopiskelijan tulee tukea ja motivoida asiakkaan läheisiä hoitoon osallistumisesta sekä tunnistaa heidän voimavaransa. Hyvä asiakslähtöinen toiminta on asiallista ja vuorovaikutus toteutuu asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa ikää katsoomatta. (Eriksson ym. 2015, 36.)

Käytännön harjoittelussa opiskelija oppii hoitotyön arvot ja eettiset periaatteet. Näihin kuuluu muun muassa ihmisarvon sekä ihmisoikeuksien ymmärtäminen ja niiden toteuttaminen. Sairaanhoitajaopiskelijan tulee ymmärtää asiakkaan autonomia ja itsemääräämisoikeus. Toiminnan tulee olla ihmisoikeuksia arvostavaa. Käytännön harjoittelussa opiskelija oppii keskeisimmät etiikan teoriat eli hyve-, seuraus- ja velvollisuusetiikan. Hän oppii tasa-arvoiseen ja oikeudenmukaiseen hoitoon ja palveluun. (Eriksson ym. 2015, 37.)

2.3.2 Näyttöön perustuva kliininen osaaminen

Näyttöön perustuva toiminta on parhaan mahdollisen ja ajantasaisimman tiedon harkittua käyttöä asiakkaan tai potilaan hoidossa sekä hänen läheistensä huomioimisessa. Sen tavoitteena on antaa asiakkaille/potilaille parasta saatavilla olevaa hoitoa. Oleellista on, että hoitohenkilöstö osaa käyttää ja hyödyntää näyttöön perustuvia suosituksia ja niihin perustuvia hoito-ohjeita. Esimerkiksi kliinisessä hoitotyössä työskentelevällä hoitajalla tulee olla vankka kliinisen hoitotyön osaaminen. Sairaanhoidaja toteuttaa toimintayksikössään lähimpänä näyttöön perustuvaa tietoa. Näyttöön perustuva toiminta yhtenäistää muun muassa potilaiden hoitoa, sosiaali- ja terveystieteiden toimintayksiköiden ja koulutusten toimintatapoja. Lisäksi näyttöön perustuva toiminta lisää toiminnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Näyttöön perustuvan hoitotyön lisääminen lisää kaiken kaikkiaan hoitohenkilökunnan osaamista. (STM 2009, 53–59; Mäkelä 2011, 3478; Öhman 2011, 2746–2747.)

Näyttöön perustuvassa päätöksenteossa apuna käytetään eritasoisista ja eri lähteistä olevaa tietoa. Mitä vahvempaa tutkimusnäyttö on, sitä perustellumpaa sen käyttäminen on. Tieto voi olla joko aiempaa tutkittua tietoa tai työntekijän kokemuksen kautta hankittua tietoa. Näyttöön perustuvassa päätöksenteossa sairaanhoidajalla tulee olla tietoa asiakkaan/potilaan tilanteesta, jotta hän voi antaa parhaan mahdollisen tuen potilaan päätöksenteossa. Tukea päätöksen tekoon hoitaja voi antaa asiakkaalle/potilaalle kertomalla hänelle eri hoitovaihtoehdoista, hoidon vaikutuksesta, itsehoidosta ja sen merkityksestä. Näyttöön perustuvaa päätöksentekoa ohjaavat myös toimintayksikön arvot, edellytykset sekä käytössä olevat voimavarat. (STM 2009, 53–59; Eriksson ym. 2015, 19.)

Sairaanhoidajaopiskelijan tulee osata erilaiset auttamismenetelmät potilaan psykososiaalisessa tukemisessa. Hän osaa kliinisessä hoitotyössä tarvittavat keskeiset toimenpiteet ja diagnostiset tutkimukset. Työkentällä hoitajan tulee osata vastata hoidon tarpeeseen käyttämällä hoitotyön auttamismenetelmiä. Käytännön harjoittelussa sairaanhoidajaopiskelija oppii käyttämään kansallisen kirjaamisen mallia ja arvioimaan potilaan hoidon tarvetta sekä vastaamaan tarpeisiin kliinisin sekä fysiologisin arviointi- ja mittausmenetelmin. Hänen tulee osata priorisoida todetut tarpeet ja kirjata ne rakenteisesti yhteisillä luokituksilla. (Eriksson ym. 2015, 38–39.)

Sairaanhoidajilta, kuten myös sairaanhoidajaopiskelijoilta, vaaditaan aseptista osaamista. Heidän tulee hallita muun muassa infektioiden torjunta ja mikrobiologia. Sairaanhoidaja-

opiskelija tutustuu harjoitteluissa myös lääkehoidon toteutukseen. Lääkehoidon turvallinen suunnittelu, toteutus ja arviointi ovat iso osa koko lääkehoitoa, ja se tulisi osata potilasryhmää katsomatta. Sairaanhoidajaopiskelijalla tulee olla anatomian ja fysiologian tietämystä. Hänen tulee osata ihmiskehon elinjärjestelmän rakenteet, toiminta ja säätely sekä niiden taustalla olevat tekijät. Lisäksi opiskelijan tulee ymmärtää ja osata patofysiologiaa eli sairauksien syntymekanismit ja niiden aiheuttamat muutokset kehossa. (Eriksson ym. 2015. 39.)

Sairaanhoidajaopiskelija tutustuu ravitsemushoidon toteutukseen käytännön harjoittelussa. Hän hallitsee suomalaiset ravitsemussuositukset kansansairauksien ehkäisyssä ja hoidossa. Kun opiskelija hallitsee ravitsemussuositukset, osaa hän arvioida potilaan ravitsemustilaa ja sen merkitystä sairauden hoidossa. Hän hallitsee erityisruokavaliot osana potilaiden kokonaisuhoitoa. (Eriksson ym. 2015, 39.)

Sairaanhoidajaopiskelijalla on erilaisiin kokonaisuuksiin perehtyviä käytännön harjoitteita. Sisätautipotilaan harjoittelussa opiskelija oppii toteuttamaan sisätauti- ja syöpäsairauksia sairastavan potilaan hoitotyötä. Kirurgisen potilaan hoitotyössä opiskelijalta vaaditaan, että hän osaa toteuttaa kirurgista hoitoa tarvitsevan potilaan hoitotyötä. Hänen tulee hallita keskeisimmät kirurgista hoitoa vaativat sairaudet ja oireet. Sairaanhoidajaopiskelijan tulee hallita kirurgisen potilaan pre-, intra-, ja postoperatiivinen hoitotyö sekä niissä tarvittavat auttamismenetelmät. Lasten, nuorten ja perheiden hoitotyössä opiskelijan tulee osata tukea ja edistää lapsiperheiden hyvinvointia. Hänen tulee hallita lapsen ja nuoren kasvu ja kehitys sekä tunnistaa keskeisimmät lasten ja nuorten sairaudet. Harjoitteluiden päätteeksi sairaanhoidajan tulisi osata perhehoitotyön eri muodot ja menetelmät. (Eriksson ym. 2015, 40.)

Mielenterveys- ja päihdetyön osalta opiskelijan tulee osata kohdata ja ylläpitää hoidollista vuorovaikutusta mielenterveys- ja päihdeongelmaisen kanssa. Opiskelija hallitsee perustiedot keskeisimmistä mielenterveysongelmista ja psykiatrisista sairauksista sekä osaa tukea akuutissa kriisissä olevaa asiakasta. Opiskelija hallitsee päihdehoitotyön ja sen varhaisen puuttumisen menetelmät sekä ymmärtää päihteidenkäytön ehkäisyä, riskien, haittojen ja ongelmien käsittelemisen tärkeyden. (Eriksson ym. 2015, 40.)

Sairaanhoidajaopiskelijan tulee harjoitteluissa osata tukea iäkkään ihmisen hyvinvointia, edistää terveyttä ja auttaa säilyttämään toimintakyvyn. Hän tietää ihmisen ikääntymiseen

liittyvät muutokset. Opiskelija osaa toteuttaa akuuttia hoitotyötä. Hän osaa arvioida kiireellistä hoitoa tarvitsevan potilaan hoidontarpeen ja tukea kiireellistä hoitoa tarvitsevaa potilasta ja tämän läheisiä. (Eriksson ym. 2015, 41.)

Lisäksi opiskelijalla tulee olla tietoa ja taitoa palliatiivisesta hoitotyöstä sekä elämän loppuvaiheesta. Sairaanhoidajaopiskelijan tulee tuetusti tai omatoimisesti osata toteuttaa parantumattomasti sairaan ja pitkäaikaissairaan potilaan oireenmukaista ja inhimillistä hoitotyötä sekä tukea potilaan läheisiä. Vammaisuus ja vammaisten hoito kuuluu myös vahvasti sairaanhoidajan osaamisalueisiin. Sairaanhoidajaopiskelijalla tulisi olla harjoitteluiden jälkeen taitoa osata tukea kehitysvammaisen ja vammautuneen toimintakykyä ja osallisuutta. Sairaanhoidajaopiskelija tuntee keskeisimmät kehitysvammat ja vammautumismekanismit sekä vammaishoitotyössä käytettävät auttamismenetelmät. (Eriksson ym. 2015, 41.)

2.3.3 Opetus- ja ohjausosaaminen

Lainsäädännön mukaan potilailla on oikeus saada tietoa omasta terveydestään, hoidon merkityksestä sekä hoitovaihtoehdoista (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785). Potilaan ohjaaminen ja opettaminen kuuluu vahvasti sairaanhoidajan työhön, ja se on tärkeä osa potilaan hoitoa (Kääriäinen & Kyngäs 2006, 1; Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon 2006, 65). Haasteellisissa tilanteissa potilaiden ohjaaminen edellyttää ohjauksen tarpeen tunnistamista ja tiedostamista. Sairaanhoidajan tulisi tietää, mistä tekijöistä ohjaus koostuu eli mitä ohjaus on. Käsitettä ohjaus käytetään paljon hoitotyössä. (Kääriäinen & Kyngäs 2006, 1.) Ohjaukseen kuuluu tietyt ominaispiirteet, joita ovat ohjattavan ja ohjaajan asiayhteys, vuorovaikutus, ohjaussuhde sekä aktiivinen ja tavoitteellinen toiminta (Kääriäinen & Kyngäs 2005, 254).

Nykykäsityksen mukaan ohjaus pyrkii edistämään asiakkaan kykyä ja aloitteellisuutta parantaa elämäänsä haluamallaan tavalla. Ohjauksessa asiakas on aktiivinen ongelman ratkaisija. Hoitaja tukee häntä päätöksessään, mutta ei esitä potilaalle valmiita ratkaisuja. Ohjaus on muita keskusteluja suunnitelmallisempaa ja sisältää tiedonantamista. Ohjauksessa asiakkaan ja ohjaajan suhde tulisi olla tasa-arvoinen. (Kyngäs ym. 2007, 25.) Ohjaus alkaa asiakkaan ohjauksesta vaativasta tilanteesta, tunteiden läpikäymisestä tai tavoitteiden asettamisesta. (Kyngäs ym. 2007, 26).

Taustatekijät voidaan jakaa yksilöllisiin, fyysisiin ja psyykkisiin sekä sosiaalisiin ja muihin ympäristötekijöihin. Fyysisiin tekijöihin kuuluvat esimerkiksi ikä, sukupuoli ja sairauden tyyppi. Psyykkisiin tekijöihin kuuluvat oma käsitys terveydentilasta, mutta eniten vaikuttava tekijä on motivaatio. Sosiaalisiin tekijöihin kuuluvat sosiaaliset, kulttuuriperusteiset ja etniset käsitykset. Muihin ympäristötekijöihin kuuluvat esimerkiksi ensivaikutelma hoitoyksikön ilmapiiristä, viihtyvyydestä ja myönteisyydestä. Eniten kuitenkin vaikuttaa huone, jossa ohjaus tapahtuu. (Kääriäinen ym. 2007, 29–37.) Näitä asioita sairaanhoitajan tulisi huomioida jo suunnitellessa ohjaustilannetta (Kääriäinen ym. 2007, 47).

Ohjauksessa tärkeää on motivointi, sillä potilaan on hyvä tutkia ja tutustua käyttäytymistä ja käyttäytymismuutoksia koskeviin käsityksiinsä, uskomuksiinsa ja asenteisiinsa (Kääriäinen ym. 2007, 49). Kääriäisen ym. (2007, 49) mukaan motivoiva ohjaus perustuu empatian ilmaisemiseen, ristiriidan tuottamiseen, väittelyn välttämiseen, vastarinnan myöntäilyyn ja pystyvyyden tunteeseen. Onnistunut vuorovaikutus vaatii potilaalta ja hoitajalta halua työskennellä yhdessä, samoja odotuksia sekä tavoitteellisuutta ja uskoa auttamisen mahdollisuuksiin (Kääriäinen ym. 2007, 48). Kääriäisen ja Kyngäksen mukaan (2005, 256) ohjaus mahdollistaa ohjaajan sekä ohjattavan oppimisen, voimaantumisen, itseohjautuvuuden kasvun sekä edistää ohjattavan terveyttä.

Sairaanhoitajaopiskelija osaa käytännön harjoittelun jälkeen suunnitella, toteuttaa, ja arvioida ohjausta ja opetusta asiakaslähtöisesti sekä moniammatillisesti. Hän ymmärtää ohjaukseen ja opetukseen kuuluvat eettiset, filosofiset ja pedagogiset lähtökohdat sekä niiden merkityksen. Opiskelija ymmärtää ja hallitsee eri ohjaus- ja opetusmenetelmät. Ohjaus ja opetus ovat laadullista. (Eriksson ym. 2015, 43.)

2.3.4 Yhteistyöosaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöissä

Terveydelliset ongelmat terveydenhuollossa ovat nykyään moninaisempia mitä ennen. Tämän vuoksi terveydenhuollon ammattihenkilöiden tekemä yhteistyö on erittäin tärkeää. (Isoherranen ym. 2008, 197.) Moniammatillinen yhteistyö -käsite vakiintui Suomessa vasta 1990-luvulla. Moniammatillisella yhteistyöllä tarkoitetaan eri asiantuntijoiden yhteistyötä. Moniammatillisuudessa asiantuntijoilla on yhteinen työ, ongelma tai päätös ratkaistavana, jotta he pääsisivät yhteiseen tavoitteeseen. Moniammatillisessa yhteistyössä eri asiantuntijat yhdistävät tietonsa ja taitonsa. Moniammatillisuus tuo yh-

teistyöhön eri näkökulmia, joita hyvän kokonaisuuden rakentaminen edellyttää. Yhteistyössä nousee vahvasti esiin se, kuinka kaikki tieto kootaan yhteen ja prosessoidaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Isoherranen ym. 2008, 33.)

Sosiaali- ja terveysalalla moniammatillinen yhteistyö on asiakaslähtöistä työskentelyä, jossa päämääränä on asiakkaan hoito- ja hoivapolku. (Isoherranen ym. 2008, 34; Katisko ym. 2014, 56.) Tavoitteena on edistää asiakkaan terveyttä, toimintakykyä ja omatoimisuutta.

Moniammatilliseen yhteistyöhön tarvitaan:

- yhteinen kieli,
- yhteiset käsitteet,
- tietojen ja taitojen nitomista yhteen,
- roolien muutoksia,
- vastuun ottamista,
- asiakaslähtöisyyttä sekä
- vuorovaikutustaitoja/ sosiaalisia taitoja.

(Isoherranen ym. 2008, 34–42; Katisko ym. 2014, 1-2.)

Vuonna 2001 voimaan tulleessa terveydenhuoltolaissa on säädetty asetukset terveydenhuollon laadusta ja turvallisuudesta. Kunnilla on päävastuu perusterveydenhuollon hoidon kokonaisuudesta. Aluehallintovirasto valvoo Suomessa, että terveyspalvelujen laatua ja potilasturvallisuutta suunnitellaan, toteutetaan sekä seurataan asetettujen lakien mukaisesti. Terveydenhuollon toiminta on oltava näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin perustuvaa toimintaa. Toiminnan tulee olla laadukasta sekä turvallista. (Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, 8 §; Sosiaali- ja terveysministeriön asetus laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta laadittavasta suunnitelmasta 341/2011.)

Käytännön harjoittelussa sairaanhoitajaopiskelijan tulee ymmärtää sosiaali- ja terveydenhuollon organisoinnin, palvelujen tuottamisen tavat sekä alan palvelujen ohjaus ja valvonta. Hän osaa seurata sosiaali- ja terveydenhuollon keskeisiä toimenpideohjelmia. Opiskelija osaa ohjata potilasta käyttämään julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin palveluja sekä ymmärtää niiden merkityksen osana hoito- ja palveluketjua. Sairaanhoitajaopiskelijalla tulee osata myös käyttää sekä hyödyntää sähköisiä palveluita osana kokonaisuhoitoa. (Eriksson 2015, 45.)

2.3.5 Johtaminen ja yrittäjyys

”Käytännön hoitotyö on hoitotyön johtamisen ydin” (Jalas 1992, 107). Hoitotyössä johtamistoiminnan tarkoituksena on mahdollistaa hoitotyön perustehtävän toteutuminen. Hoitotyön johtamisen ymmärretään pitävän sisällään työn ja tehtävien organisoinnin sekä johtajuuden. Hoitotyössä johtajuutta ilmenee jokaisen hoitotyön harjoittajan toiminnassa. (Sorvettula 1992, 26.) Johtajuus on hoitotyössä muutoksen aikaansaamista (Jalas 1992, 109). Hoitotyön johtamisessa hoitotyön arvot ja etiikka tulevat esille hoitotyön tietoperustasta ja sairaanhoitajan ammatti-identiteetistä. Voidaan siis sanoa, että hoitotyön johtaminen on arvojohtamista. (Jalas 1992, 107.)

Hoitotyössäkin voidaan tunnistaa erilaisia johtamistyyliä. Johtamistyyliillä tarkoitetaan johtajan piirteitä ja ominaisuuksia, joita hänellä on. Hoitotyön johtajalla on oltava erilaisia tyyliä, joita hän voi soveltaa eri tilanteissa. Hoitotyön johtajan on sitouduttava työhönsä, ja hänellä tulee olla vuorovaikutustaitoja. Hänen tulisi omata työn luonteeseen kuuluvat ominaisuudet ja piirteet. Johtamisen tulee olla myönteistä sekä kannustavaa, jotta se tuottaisi positiivista tulosta. (Jalas 1992, 108–109.) Hyvä johtaja hahmottaa kokonaisuudet, kehittää visioita ja on luova. (Jalas 1992, 113). Pidemmän päälle hoitotyön johtamisella on vaikutusta hoitotyössä toteutuvaan laatuun. (Jalas 1992, 108).

Nykyään johtaminen voidaan jakaa asioiden johtamiseen (management) ja ihmisten johtamiseen (leadership). Asioiden johtamiseen yhdistetään usein oppiminen, tekniset taidot ja johtajan kyky motivoida muita työntekijöitä haluttuun tuloksiin. Ihmisten johtamiseen liitetään taas usein karisma, motivaatio, palkitseminen ja johtajan henkilökohtaiset ominaisuudet. (Jalas 1992, 112–113.)

Käytännön harjoitteluissa sairaanhoitajaopiskelijoilta vaaditaan johtamistaitoja. Opiskelijan tulee osata johtaa omaa toimintaansa ja ymmärtää toimintansa merkitys. Hän osaa arvioida työryhmän resurssit, priorisoida työtehtävät ja ymmärtää johtamisen merkityksen. Opiskelija osaa koordinoida asiakkaan kokonaisuhoitoa. Hän ymmärtää terveydenhuollon muutoksien merkityksen ja osaa toimia muutostilanteissa. Opiskelija ymmärtää ja tunnistaa myös sairaanhoitajan urakehitysmahdollisuuden. (Eriksson 2015, 38.)

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TOTEUTTAMISMENETELMÄ

3.1 Tarkoitus ja tavoite

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa, mitä on sairaanhoitajan ammatti-identiteetti, mitkä asiat harjoittelussa vaikuttavat ammatti-identiteetin kehittymiseen sekä mitkä asiat edistävät tai vaikeuttavat sitä. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää sairaanhoitajaopiskelijan ammatti-identiteetin kehittymistä käytännön harjoittelussa.

Kirjallisuudesta haetaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitä tarkoitetaan sairaanhoitajan ammatti-identiteetillä?
2. Mitkä asiat vaikuttavat sairaanhoitajaopiskelijan ammatti-identiteettiin?
 - 2.1. Mitkä asiat edistävät sairaanhoitajaopiskelijan ammatti-identiteetin kehittymistä harjoittelussa?
 - 2.2. Mitkä asiat vaikeuttavat sairaanhoitajaopiskelijan ammatti-identiteetin kehittymistä harjoittelussa?

3.2 Toteuttamismenetelmä

Opinnäytetyö toteutetaan kuvailevana kirjallisuuskatsauksena ja on osana Verkkovirta-hanketta. Verkkovirta on Euroopan Sosiaalirahaston rahoittama hanke. Tuen myöntäjänä hankkeessa toimii Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. Hanke on osa Opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallista hankekokonaisuutta: Osuvaa osaamista, korkeakoulusta työelämään. Osatoteuttajina hankkeessa toimii myös 13 ammattikorkeakoulua. (Verkkovirta 2016.) Hankkeen tavoitteena on selvittää työelämän oppimisympäristöjen toimintatapoja suhteessa koulutuksen tavoitteisiin sekä tunnistaa käytännöt, joilla voidaan kehittää terveysalan opiskelijoiden ammattitaitoja sekä edistää oppimisen jatkuvuutta. (Turun ammattikorkeakoulu 2015.)

Kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on kehittää jo olemassa olevaa teoriaa sekä luoda uutta teoria tietoa (Salminen 2011, 3; Royal Literary Fund 2016). Tavoitteena kuvailevalla kirjallisuuskatsauksella on myös tutkimuskysymykseen vastaaminen huolellisesti

valitun aineiston pohjalta laadullisena kuvailuna sekä tehdä uusia johtopäätöksiä. Kirjallisuuskatsauksen avulla pystytään luomaan kokonaiskuva tietystä asiakokonaisuudesta. Tämän tutkimusmenetelmän tarkoituksena on etsiä vastauksia kysymyksiin mitä ilmiöstä tiedetään jo entuudestaan tai mitkä ovat keskeiset käsitteet ja niiden väliset suhteet. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa hyvin tyypillistä on, että vaiheet etenevät koko ajan päällekkäisesti suhteessa toisiinsa. (Kangasniemi ym. 2013, 296.) Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen lisäksi on myös muita erityyppisiä kirjallisuuskatsauksia kuten esimerkiksi systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja meta-analyysi. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on yksi kirjallisuuskatsauksen perustyypeistä sekä yksi yleisimmin käytetty muoto. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa ei ole tarkkoja sääntöjä, joten sitä voidaan luonnehtia yleiskatsaukseksi. (Kuvaileva kirjallisuuskatsaus jaetaan vielä kahteen alatyypin: narratiiviseen ja integroivaan. (Salminen 2011, 3, 12.) Tämä opinnäytetyö on tehty käyttäen kuvailevaa kirjallisuuskatsausta.

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen kysymyksenasettelu on laaja, ja se sisältää erilaisia rajoituksia (Salminen 2011, 7). Kuvaileva kirjallisuuskatsaus jaetaan kolmeen osaan: tutkimuskysymysten tekemiseen, aineiston keruuseen ja tulosten tulkitsemiseen (Kangasniemi ym. 2013, 294). Usein tutkimuskysymys on kysymysmuodossa, jolloin sitä voidaan tarkastella monista eri näkökulmista. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen materiaali on aiemmin julkaistua ja tutkimuksen kannalta tärkeää tutkimustietoa. (Salminen 2011, 4; Kangasniemi ym. 2013, 295.) Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen luotettavuus perustuu tutkimuskysymyksen ja valitun materiaalin perusteluun, kuvailun argumentoinnin vakuuttavuuteen ja prosessin johdonmukaisuuteen. Luotettavuutta lisää, että tutkimuskysymys on esitelty selkeästi ja sen teoreettinen perustelu on eritelty hyvin. (Kangasniemi ym. 2013, 297–298.)

Tässä opinnäytetyössä aineisto haetaan Turun ammattikorkeakoulun tarjoamista tietokannoista. Näitä ovat PubMed, Cinahl + Cinahl Complete, Medic ja Arto. Hakuja on tehty myös manuaalisesti, jolloin materiaalia on löydetty toisten kirjoittamista pro gradu- tutkielmista, opinnäytetöistä ja Googlen antamista tieteellisistä artikkeleista, jotta materiaalia löytyisi mahdollisimman paljon. Aikarajaus opinnäytetyöhön otettaviin julkaisuihin oli 15 vuotta.

Tutkimusten hakemisessa käytetään seuraavia hakusanoja ja niiden erilaisia yhdistelmiä: sairaanhoitaja (nurse), opiskelija (student), ammatti-identiteetti (professional identity), hoitotyö (nursing), käytännön harjoittelu (clinical practice), ammatillinen kasvu (professional growth).

Opinnäytetyöhön valitun materiaalin sisäänottokriteereinä oli, että ne liittyivät sairaanhoitajaopiskelijan ammatilliseen kasvuun ja sen kehitykseen, terveystalouden työharjoitteluun sekä siihen, miten erilaiset tekijät vaikuttavat ammatti-identiteetin kehittymiseen. Tällöin valittu materiaali vastaa tutkimuskysymyksiin. Artikkeleiden laajempi haku tehtiin heti työn alussa, mutta tuloksia kirjoittaessa todettiin, ettei tarvittavia tuloksia saada valittujen artikkeleiden avulla. Tämän vuoksi myöhemmin tehtiin suppeampia hakuja lisätiedon saamiseksi. Tietokannoista löytyi aiheita sivuavia pro gradu -tutkielmia, joiden lähdeluettelosta poimittiin tämän opinnäytetyön aiheeseen sopivat julkaisut.

Hakuja tehtäessä huomattiin, että tuloksia ei juurikaan saatu aikarajauksen ollessa vuosien 2006–2016 välillä. Tämän vuoksi haku laajennettiin vuosien 2000 ja 2016 välille, jotta hakutuloksia tulisi enemmän. Opinnäytetyön materiaalina käytettiin niin suomenkielisiä kuin englanninkielisiä julkaisuja. Taulukossa 1 on kuvattu opinnäytetyön hakupolku.

Taulukko 1. Opinnäytetyön julkaisujen tiedonhakupolku

Tietokanta	Hakusanat	Rajaus	Osumat	Otsikon perusteella valitut	Tiivistelmän perusteella valitut	Koko tekstin perusteella valitut
Cinahl + Cinahl complete	Professional identity in nursing	2001-2015, full text	65	6	4	0
	Professional identity development of nurse student	2000-2015	6	3	2	0
	Professional identity development AND nursing students or student nurses	2000-2016	7	3	3	1

Jatkuu

Tietokanta	Hakusanat	Rajaus	Osumat	Otsikon perusteella valitut	Tiivistelmän perusteella valitut	Koko tekstin perusteella valitut
Cinahl + Cinahl Complete	Professional identity development AND nursing	2002-2014	15	1	0	0
	Professional growth AND nurse students or nursing students or students nurses	2000-2016	33	1	1	1
Medic	Sairaanhoitajan ammatti-identiteetti	2000-2016, full text	86	2	0	0
	Ammatti-identiteetti		46	0	0	0
	Professional identity		604	22	11	4
	Käytännön harjoittelu ja hoitotyö		20	3	0	0
Pubmed	Professional identity in nursing	2000-2016, full text	80	6	0	0
	Professional identity, clinical practice, nursing		14	0	0	0
	Professional identity of nurse students		16	2	2	0
	Professional growth of student nurses		7	0	0	0
	Nursing students clinical practice identity		5	1	0	0
Yhteensä n= 6						

Lisäksi julkaisujen hakemiseen käytettiin manuaalista hakua. Manuaalista hakua tehtiin muiden tekemien pro gradu -tutkielmien ja opinnäytetöiden lähdeluettelosta sekä Turun ammattikorkeakoulun Ruiskadun pisteen kirjastosta ja Turun pääkirjastosta. Taulukossa 2 on kuvailtu manuaalisella haulla löydetyt lähteet.

Taulukko 2. Manuaalisella haulla löydetyt lähteet

Tekijä(t) + vuosi	Julkaisun nimi
Benner, P. 1991	Aloittelijasta asiantuntijaksi. Sairaanhoidajien koulutussäätiön julkaisu
Brennan & Timmins 2012	Changing institutional identities of the student nurse
Eriksson, E.; Korhonen, T.; Merasto, M. & Moisio, E-L. 2015.	Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen – sairaanhoidajakoulutuksen tulevaisuus- hanke
Eteläpelto, A. & Onnismaa, J. 2006	Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu
Hyvönen, L. 2008	Ammatti-identiteetin muodostuminen uudelleen koulutuksessa ja uudessa ammatissa. Pro gradu-tutkielma
Janhonen, S. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2005	Kohti asiantuntijuutta. Oppiminen ja ammatillinen kasvu sosi- aali- ja terveysalalla
Jääskeläinen, L. 2009	Sairaanhoidaja opiskelijan käytännön harjoittelun ohjaajana
Kajander, T. 2007	Sairaanhoidajaopiskelijoiden arvioita ohjatun harjoittelun laa- dusta ja QPL-mittarin arviointia
Laakkonen, A. 2004	Hoitohenkilöstön ammatillinen kasvu hoitokulttuurissa. Akatee- minen väitöskirja.
Larson, J. Brady, M. Engelmann, L. Perkins, I. & Shultz, C. 2012	The Formation of Professional Identity of Nursing. Nursing Edu- cation Perspective
Lonkainen, A-R. 2008	Hoitotyön opiskelijoiden ammatillinen kasvu ja siihen saatava tuki
Ora-Hyytiäinen, E. 2004	Auttajasta reflektiiviseksi sairaanhoidajaksi. Ammattikorkeakou- luopiskelijan kasvu ja kehittyminen ammattiin.
Severinsson, E & Sand, Å. 2010	Evaluation of the clinical supervision and professional develop- ment of student nurses
Stolt, J. 2011	Opiskelijasta sairaanhoidajaksi: käytännön harjoittelujaksot sai- raanhoidajaopiskelijoiden ammatillisen identiteetin rakentumisen tukena. Pro gradu –tutkielma

Jatkuu

Tekijä(t) + vuosi	Julkaisun nimi
Thomas, J.; Jack, BA. & Jinks, AM. 2012	Resilience to care: A systematic review and meta-synthesis of the qualitative literature concerning the experiences of student nurses in adult hospital settings in the UK
Tirkkonen, H. 2008	Ammatti-identiteetin kehittyminen sairaanhoitajilla. Pro gradu-tutkielma
Yhteensä n = 16	

Julkaisuja opinnäytetyöhön valikoitui yhteensä (n) 22. Seuraavassa taulukossa (Taulukko 3) on yhteenveto opinnäytön julkaisuista. Taulukossa ilmenee lyhyesti käytetty tietokanta, hakusanat, tekijät, vuosi, julkaisumaa sekä keskeisimmät tulokset.

Taulukko 3. Opinnäytetyön julkaisut

Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Benner, P. 1991.
Julkaisun nimi	Aloittelijasta asiantuntijaksi. Sairaanhoitajien koulutussäätiön julkaisu
Keskeisimmät tulokset	
Sairaanhoitajan ammattitaitoisuuden kehittymistä voidaan kuvata siirtyminä erilaisten tasojen lävitse. Ensimmäisenä tasona on se, kun aloittelevalla sairaanhoitajalla on tarpeeksi käytännön kokemusta, ei hänen tarvitse enää toimia pelkästään koulussa opetetun teorian pohjalta. Seuraava siirtymä on vaativien tilanteiden hahmotuksessa tapahtuva muutos. Kun sairaanhoitajalla on karttunut kokemuksia ja tietoa tarpeeksi tilanne nähdään kokonaisuutena, jossa nähdään tietyt osat toisia tärkeämpinä. Kolmantena siirtymänä on siirtyminen pois ulkopuolisen havainnoitsijan roolista tilanteeseen osallistuvan suorittajan rooliin. Pätevä sairaanhoitaja siis tietää, mikä kussakin tilanteessa on tärkeintä ja mitkä asiat voi jättää vähemmälle huomiolle.	
Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Laakkonen, A. 2004. Suomi
Julkaisun nimi	Hoitohenkilöstön ammatillinen kasvu hoitokulttuurissa
Keskeisimmät tulokset	
Työyksikkö oli fyysisenä ja sosiaalisena ympäristönä sopiva. Sairaanhoitajat arvioivat työnsä vaativaksi. Hoitotyö oli lääketiedeorientoitunutta, tehtäväkeskeistä ja sääntöorientoitunutta.	

Jatkuu

Taulukko 3. Jatkuu

Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Ora-Hyytiäinen, E. 2004, Suomi
Julkaisun nimi	Auttajasta reflektiiviseksi sairaanhoitajaksi. Ammattikorkeakouluopiskelijan kasvu ja kehittyminen ammattiin.
Keskeisimmät tulokset	
Sairaanhoitajaksi kehittyminen voitiin jakaa viiteen eri kategoriaan. Kehittymisen ydin prosessi tapahtuu opiskelijan tunteiden tulkinnan sekä merkityksen tiedostamisen kautta. Ammattikorkeakouluopiskelijalla kehitettävää löytyy tunteiden käsitteiden oppimisessa, oman käytännön työtoiminnan, työelämän ammatikulttuurin, arvojen, toimintatapojen ja omaa ammattiin identifioitumisen jatkuvan reflektoitumisen oppimisena.	
Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Janhonen, S. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2005. Suomi
Julkaisun nimi	Kohti asiantuntijuutta. Oppiminen ja ammatillinen kasvu sosiaali- ja terveysalalla
Keskeisimmät tulokset	
Kouluilla on yhteisenä tavoitteena taata opiskelijoille asianmukaiset valmiudet sekä teoreettiset perusteet, jotta opiskelijasta tulee alansa asiantuntija. Käytännön harjoittelulla on merkittävä osa sairaanhoitajaopiskelijan ammattiin oppimisessa.	
Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Eteläpelto, A. & Onnismaa, J. 2006. Suomi
Julkaisun nimi	Ammattillisuus ja ammatillinen kasvu
Keskeisimmät tulokset	
Ammatti-identiteetti on osa henkilön persoonallista identiteettiä ja henkilön on itse luotava se. Ammatti-identiteettiin kuuluu henkilön ajatus siitä millainen hän haluaa olla työssään ja ammatissaan. Ammatti-identiteettiin kuuluu myös henkilön ajatus työn tärkeydestä, sitoutumisesta sekä siitä mihin kokee kuuluvansa.	
Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Kajander, S. 2007. Suomi
Julkaisun nimi	Sairaanhoitajaopiskelijoiden arvioita ohjatun harjoittelun laadusta ja QPL-mittarin arviointia
Keskeisimmät tulokset	
Ohjattu harjoittelu on tärkeä sairaanhoitajaopiskelijan ammatillisessa kasvussa. Käytännön harjoittelun ohjaajan toiminnalla on suuri merkitys opiskelijalle. Sairaanhoitajaopiskelijoiden iällä on merkitystä ohjatussa harjoittelussa. QPL-mittari soveltuu hyvin mittaamaan hoitotyön ohjatun harjoittelun laatua.	

Jatkuu

Taulukko 3. Jatkuu

Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Hyvönen, L. 2008. Suomi
Julkaisun nimi	Ammatti-identiteetin muodostuminen uudelleen koulutuksessa ja uudessa ammatissa
Keskeisimmät tulokset	
Edelliseen ammattiin sitoutuminen vaikuttaa uuden ammattiin identiteetin rakentamiseen koulutuksen aikana. Uudelleen koulutautuvilla ammatti-identiteetti kehittyi hitaammin. Opintojen aikana ammatti-identiteettiin vaikuttavat myös koulutuksen antama tuki ja palaute, harjoittelukokemukset, henkilön oma mielenkiinto alaa kohtaan, opiskelijan sopiva etenemistahti sekä onnistuneet reflektointi tapahtumat.	
Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Lonkainen, A-R. 2008. Suomi
Julkaisun nimi	Hoitotyön opiskelijoiden ammatillinen kasvu ja siihen saatava tuki
Keskeisimmät tulokset	
Hoitotyön opiskelijoiden mukaan ammatillinen kasvu on ammatti-identiteetin muodostumista, ammatillisten arvojen muodostumista, tietotaidon lisääntymistä, ajattelun sekä toimintatavan syventämistä ja henkistä kasvua, Ammattitaitoiset opettajat sekä käytännön harjoitteluiden ohjaajat tukevat ammatillista kasvua.	
Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Tirkkonen, H. 2008. Suomi
Julkaisun nimi	Ammatti-identiteetin kehittyminen sairaanhoitajilla
Keskeisimmät tulokset	
Tutkimuksen mukaan sairaanhoitajat arvostavat ammattiaan ja ammattitaitoaan huolimatta yhteiskunnallisesta aliarvostuksesta. Sairanhoitajilla on siis vahva ammatti-identiteetti. Sairanhoitajan ammatti-identiteetti on moniulotteinen ilmiö, joka tulee ilmi Tirkkoson työn tuloksista. Ammatti-identiteettiä ja persoonan omaa identiteettiä ei voida kokonaan erottaa toisistaan, koska ne tukevat toinen toisiaan.	
Tietokanta, hakusanat	Medic, Professional identity
Tekijä, vuosi, maa	Brunou, S. 2009. Suomi
Julkaisun nimi	Sairanhoitajaopiskelijoiden ohjattujen käytännön harjoittelujen aikana ilmenneet eettiset ongelmat
Keskeisimmät tulokset	
Sairanhoitajaopiskelijoiden harjoitteluissa kohtamat eettiset ongelmat liittyivät potilaaseen, asiakkaaseen, hoitohenkilökuntaan ja opiskelijaan. Eettisten ongelmien havaitseminen ja ratkaiseminen muuttuvat myönteisesti koulutuksen aikana. Eettisten ongelmien havaitsemiseen vaikuttaa sukupuoli, koulutussuuntaus ja ikä.	

Jatkuu

Taulukko 3. Jatkuu

Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Jääskeläinen, L.2009. Suomi
Julkaisun nimi	Sairaanhoitaja opiskelijan käytännön harjoittelun ohjaajana
Keskeisimmät tulokset	
Sairaanhoitaja kokevat sairaanhoitajaopiskelijoiden ohjauksen tärkeänä työssään. Positiiviseksi ohjausvalmiuksiksi koettiin pitkä työkokemus, sairaanhoitajan koulutus, tiedon hankinta kyky, persoonalliset tekijät sekä omat jatko-opinnot. Negatiivisesti vaikuttavia tekijöitä olivat koulutuksen eriaikaisuus, epävarmuus, ajan puute, ohjauskoulutuksen puute sekä edellisten ohjasten epäonnistumiset. Sairaanhoitajat toivovat oppilaitoksilta tukea opiskelijaohjaukseen.	
Tietokanta, hakusanat	Medic, Professional identity
Tekijä, vuosi, maa	Leppäharju, M. 2010. Suomi
Julkaisun nimi	Sairaanhoitajaopiskelijoiden ammattitaidon arviointi opiskeluun kuuluvassa harjoittelussa
Keskeisimmät tulokset	
Arvioinnin antaminen opiskelijoille on tärkeää ammatillisen kehittymisen vuoksi. Opiskelijoilla ei ole selkeää näkemystä opettajan ja ohjaajan vaikutuksesta arviointiin. Tavoitteiden merkitys arvioinnissa ei usein ole selkeää arvioinnissa.	
Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Severinsson, E. & Sand, Å. 2010. Ruotsi
Julkaisun nimi	Evaluation of the clinical supervision and professional development of student nurses
Keskeisimmät tulokset	
Palautteen saaminen useasti kehittää opiskelijan ammatti-identiteettiä. Löydettiin paljon tekijöitä, joista suurin osa liittyivät opiskelijan ja ohjaajan ohjaussuhteeseen sekä opiskelijan omaan reflektioon.	
Tietokanta, hakusanat	Cinahl Complete + Cinahl. Professional identity development AND nursing students or student nurses
Tekijä, vuosi, maa	Jokelainen, M.; Turunen, H.; Tossavainen, K.; Jamookeeah, D. & Coco, K. 2011. Iso-Britannia & Suomi.
Julkaisun nimi	A systematic review of mentoring nursing students in clinical placements
Keskeisimmät tulokset	
Sairaanhoitaja opiskelijoiden ohjaus on kuvattu kahdella eri tavalla: sairaanhoitajaopiskelijan oppimisen helpottaminen tekemällä ympäristöstä tukeva ja voimistaa opiskelijan ammatillisuutta kehittämällä heidän ammatillisia piirteitä ja identiteettiä.	

Jatkuu

Taulukko 3. Jatkuu

Tietokanta, hakusanat	Medic, Professional identity
Tekijä, vuosi, maa	Luojaus, K. 2011. Suomi
Julkaisun nimi	Ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksen toimintamalli. Ohjaajien näkökulma
Keskeisimmät tulokset	
Ohjaajaominaisuudet toteutuivat harjoitteluissa hyvin. Ohjaajien ohjaushalukkuudesta, oppimistavoitteiden tuntemisessa sekä ymmärtämisessä ja ohjausajan riittävydessä on kuitenkin kehittämisen varaa. Tutkimuksessa kuvatun toimintamallin avulla on mahdollista jäsentää ja kehittää terveysalan käytännön harjoitteluiden ohjaajien opiskelijaohjausta ja- arviointia.	
Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Stolt, J. 2011. Suomi
Julkaisun nimi	Opiskelijasta sairaanhoitajaksi
Keskeisimmät tulokset	
Opiskelijoiden ammatti-identiteetti rakentuu useista tekijöistä. Harjoittelujaksojen monipuoliset oppimiskokemukset, ohjaus ja palautekäytännöt ovat keskeinen osa identiteetin rakentumisessa.	
Tietokanta, hakusanat	Medic, Professional identity
Tekijä, vuosi, maa	Romppanen, M. 2011. Suomi
Julkaisun nimi	Hoitotyön opiskelijoiden merkitykselliset hoitamisen kokemukset ja niistä oppiminen kliinisessä oppimisympäristössä
Keskeisimmät tulokset	
Opiskelijoiden oppimiskokemukset olivat monimuotoisia ja ne kohdistuivat potilaan ja omaisten kohtaamiseen ja eettisyyteen. Luottamukselliset suhteet potilaiden kanssa antoivat itseluottamusta ja rohkeutta itsenäiseen päätöksentekoon ja kannustivat potilaan hoidon laadun kehittämiseen. Kokemustensa kautta opiskelijat oppivat ymmärtämään myös omaisten merkityksen potilaan hoidossa.	
Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Brennan, D. & Timmins, F. 2012. Irlanti
Julkaisun nimi	Changing institutional identities of the student nurse
Keskeisimmät tulokset	
Sairaalan ja koulutuksen antamalla tiedoilla on selvästi eroa opiskelijan ammatti-identiteetin määrittelyssä	

Jatkuu

Taulukko 3. Jatkuu

Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Larson, J. Brady, M. Engelmann, L. Perkins, I. & Shultz, C. 2012. Iso-Britannia
Julkaisun nimi	The Formation of Professional Identity of Nursing. Nursing Education Perspective
Keskeisimmät tulokset	
Sairaanhoitajaopiskelijalla on oma visionsa siitä millainen sairaanhoitajan tulisi olla. Usein opiskelijat haluavat pitää ihmisistä huolta, auttamalla heitä paranemaan tai ainakin tuntemaan olonsa paremmaksi. Ammatti-identiteetin kehittyminen on jatkuva prosessi, joka alkaa siitä kun opiskelija tulee valituksi koulutusohjelmaan ja jatkuu läpi hänen uransa.	
Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Thomas, J. Jack, BA. & Jinks, AM. 2012. Iso-Britannia
Julkaisun nimi	Resilience to care: A systematic review and meta-synthesis of the qualitative literature concerning the experiences of student nurses in adult hospital settings in the UK
Keskeisimmät tulokset	
Löydökset toivat uusia näkökulmia opiskelijoiden kokemuksista käytännön harjoittelussa. Stressi uusien taitojen oppimisesta harjoittelussa sekä sinnikkyys olivat tärkeimmät asiat. Suurin osa opiskelijoista kokevat harjoittelut positiivisena, mutta silti on opiskelijoita, jotka eivät koe.	
Tietokanta, hakusanat	Cinahl Complete + Cinahl. Professional growth AND nurse students or nursing students or students nurses
Tekijä, vuosi, maa	Kaihlanen, A-M.; Lakanmaa, R-L. & Salminen, L. 2013. Suomi
Julkaisun nimi	The transition from nursing student to registered nurse: The mentor's possibilities to act as a supporter
Keskeisimmät tulokset	
Ohjaaja-opiskelija suhteen tulisi olla tukea antava. Ohjaajan teot ja rooli on tärkeässä roolissa opiskelijan oppimisen kannalta. Ohjaajan tulisi kiinnittää omaan ohjaamiseensa enemmän huomiota ohjatessaan opiskelijaa.	
Tietokanta, hakusanat	Manuaalinen
Tekijä, vuosi, maa	Eriksson, E.; Korhonen, T.; Merasto, M. & Moisio, E-L. 2015. Suomi
Julkaisun nimi	Sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen. Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus-hanke
Keskeisimmät tulokset	
Sairaanhoitajakoulutus on kiinteä osa yhteiskunnan kehitystä. Tulevaisuuden osaaminen tulee varmistaa hyvällä ennakoituvuudella. Laadullinen ennakointi tuo tietoa tulevaisuuden osaamistarpeista, tarpeiden painotusten muutoksesta, kokonaan uusista osaamisalueista sekä työelämän tarvitsemista uudenlaisista osaamisen yhdistelmistä.	

4 TULOKSET

4.1 1 Sairaanhoidajaopiskelijan ammatti-identiteetti

Identiteetti on osa ihmisen minuutta (Brennan & Timmins 2012, 747). Se voidaan ymmärtää myös osana henkilön persoonallista identiteettiä (Eteläpelto ym. 2006, 192). Identiteetti alkaa muodostua jo lapsuudessa, ja siihen pysyvästi kuuluvat sukupuoli ja etninen tausta. Identiteetti kehittyy ja muuttuu läpi elämän esimerkiksi erilaisten kokemusten ja ihmissuhteiden kautta. (Brennan & Timmins 2012, 747.) Voidaan siis sanoa, että henkilön oma identiteetti sekä ammatti-identiteetti eivät ole valmiita kokonaisuuksia, vaan ne kehittyvät läpi elämän. Henkilön on itse luotava oma henkilökohtainen identiteetti sekä ammatti-identiteetti. (Eteläpelto ym. 2006, 191.) Käsitteellä ammatti-identiteetti tarkoitetaan erilaisia ominaisuuksia sekä piirteitä, joita työntekijä itsessään näkee (Hyvönen 2008, 15). Piirteiden ja ominaisuuksien lisäksi, ammatilliseen identiteettiin kuuluu myös henkilön näkemys siitä, millaiseksi hän haluaa työssään ja ammatissaan tulla. Ammatti-identiteettiin kuuluu vahvasti myös ajatus siitä, mihin henkilö kokee kuuluvansa ja mitä hän pitää siinä tärkeänä sekä henkilön kuva omasta sitoutumisesta työhön sekä ammattiin. (Eteläpelto ym. 2006, 26; Tirkkonen 2008.) Ammatti-identiteetti luo pohjan työntekijän ammattitaidoille, taitojen arvostukselle sekä koko ammatin kuvalle. Sen syntyminen on pitkä ja vaativa prosessi. Työntekijän tulee pyrkiä itsensä kehittämiseen sekä samaistua oman ammattiryhmänsä sääntöihin sekä etiikkaan. (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 17; Hyvönen 2008, 15.)

Sairaanhoidajan ammattitaitoisen suorituksen kehittymistä voidaan kuvata siirtyminä erilaisten tasojen lävitse. Ensimmäisellä tasolla aloittelevalla sairaanhoitajalla on tarpeeksi käytännön kokemusta, ja hänen ei tarvitse enää toimia pelkästään koulussa opetetun teorian pohjalta. Seuraava siirtymä on vaativien tilanteiden hahmotuksessa tapahtuva muutos. Kun sairaanhoitajalla on karttunut kokemuksia ja tietoa tarpeeksi, tilanne nähdään kokonaisuutena, jossa nähdään tietyt asiat toisia tärkeämpinä. Kolmantena siirtymänä on siirtyminen pois ulkopuolisen havainnoitsijan roolista tilanteeseen, jossa suoritukseen pääsee osalliseksi. (Benner 1991, 28.) Pätevä sairaanhoitaja siis tietää, mikä kussakin tilanteessa on tärkeintä ja mitkä asiat voi jättää vähemmälle huomiolle sillä hetkellä (Benner 1991, 37).

4.2 Sairaanhoidajaopiskelijan ammatti-identiteettiin vaikuttavat tekijät

Sairaanhoidajan tulee ammatissaan toimia asiakkaan ja hoitotyön asiantuntijana. Käytännön harjoitteluissa sairaanhoidajaopiskelija opettelee ammatin sisäistämistä ja hänen tulee kyetä arvioimaan ja kehittämään omaa toimintaansa sekä vastaamaan toimintansa seuraamuksista. Opiskelijan tulee osata arvioida osaamistaan ja kehittymistään vuorovaikutussuhteissa harjoittelussa. (Eriksson ym. 2015, 37.) Käytännön harjoitteluiden myötä sairaanhoidajaopiskelija alkaa omaksua sairaanhoidajan ammatti-identiteettiä ja löytää oman persoonallisen tapansa tehdä työtä. (Lonkainen 2008, 32; Eriksson ym. 2015, 37.) Käytännön harjoittelussa opiskelija sisäistää ammattiin kuuluvat käytöstavat sekä arvot (Lonkainen 2008, 29). Harjoitteluiden aikana opiskelijalla tapahtuu ammatillista kasvua ja kehittymistä (Eriksson ym. 2015, 37). Tutkimusten mukaan tavoitteellinen ohjaaminen on ammatillisen kasvun ja kehityksen perusedellytys käytännön harjoittelussa. (Severinsson & Sand 2010, 669; Luojus 2011, 149.)

Ohjatut käytännön harjoittelut kasvattavat ja synnyttävät opiskelijoissa varmuutta (Lonkainen 2008, 29). Käytännön harjoittelujaksojen kokemukset vaikuttavat sairaanhoidajaopiskelijoiden ammatti-identiteetin muotoutumiseen. Käytännön harjoittelujaksot toimivat tärkeänä oppimistilanteena omien kykyjen ja taitojen muodostumiselle. Harjoittelujaksoilta saadut kokemukset voivat olla positiivisia, negatiivisia tai erilaisia merkityksellisiä oppimistapahtumia. Oppimiskokemusten avulla sairaanhoidajaopiskelijat tulevat tietoisiksi omista taidoistaan ja osaamisestaan. (Stolt 2011, 79.)

Niin monipuoliset onnistumiset kuin epäonnistumiset auttavat ammatillisen kasvun sekä ammatti-identiteetin kehittymisessä. Kokemukset eivät kuitenkaan itsessään rakenna ammatti-identiteettiä. Sairaanhoidajaopiskelijoilla ammatillisen identiteetin rakentuminen painottuu vahvasti opiskelijan omaan ammatilliseen identiteettityöhön. (Stolt 2011, 81.) Ohjattujen käytännön harjoitteluiden on myös katsottu parantavan sairaanhoidajaopiskelijoiden ammatillista itsetuntoa. Ammatillisen itsetunnon lisäksi, harjoitteluissa opiskelijoiden ammatillinen itseluottamus kasvaa. (Lonkainen 2008, 29.)

Tutkimusten mukaan sairaanhoidajaopiskelijoiden iällä on myös merkitystä. On todettu, että vanhemmat opiskelijat on otettu paremmin huomioon harjoittelun perehdytyksessä, jotta he saavuttavat luottamuksen omaan toimintaansa. Lisäksi on tärkeää, että hoitotyön opettajat pitävät opiskelijoihinsa yhteyttä käytännön harjoitteluiden aikana oppimiskokemusten refleктоimisen vuoksi. (Kajander 2007, 72; Jääskeläinen 2009, 40.)

4.2.1 Ammatti-identiteetin kehittymistä edistävät tekijät

Tutkimusten mukaan havainnot hoitajien toiminnasta auttavat opiskelijaa ennakoimaan ja suunnittelemaan omaa toimintaansa (Romppanen 2011, 48). Monipuolinen ja ajan tasalla oleva tieto edistää opiskelijoiden oppimista ja täten ammatillista kehittymistä (Lonkainen 2008, 40). Ohjaajan antama palaute vahvistaa opiskelijan ammatti-identiteetin kehittymistä (Lonkainen 2008, 40; Leppäharju 2010, 20; Romppanen, 2011, 173; Kaihlanen ym. 2013, 420). Palautteen avulla opiskelija kokee itsensä kunnioitetuksi sekä tasavertaiseksi työntekijäksi (Romppanen 2011, 173; Stolt 2011, 79). Sairaanhoidajaopiskelijan ja hänen käytännön harjoittelun ohjaajan ohjaussuhteella on väliä. Ohjaajalta saatu luottamus ja vastuu edistävät oppimista ja näin kehittää ammatti-identiteetin muodostumista. (Kajander 2007, 26; Lonkainen 2008, 41; Stolt 2011, 81–82.) Ohjaajalta saatu tuki ja kannustus oppimiseen edistää opiskelijan motivaatiota opiskella lisää tulevaisuudessakin (Lonkainen 2008, 40; Kaihlanen ym. 2013, 420). Ohjaajan ja muun harjoittelun henkilökunnan myönteinen suhtautuminen opiskelijaan edistää ammatillista kasvua sekä ammatti-identiteettiä. (Kajander 2007, 28; Lonkainen 2008, 41.) Sairaanhoidajaopiskelijan oma tahto onnistua harjoittelussaan vahvistaa hänen osaamistaan ja vie oppimista eteenpäin (Romppanen 2011, 69).

Romppasen (2011, 175) sekä Leppäharjun (2010, 19) tutkimusten mukaan ammatillista kehittymistä tapahtui tilanteissa, joissa opiskelijat kokivat onnistumisen tunnetta. Luottamukselliset hoitosuhteet potilaiden ja omaisten kanssa vahvistavat opiskelijoiden omaa ja ammatillista itseluottamusta. Itseluottamuksen myötä opiskelijat kokevat rohkeutta ja motivaatiota kehittyä edelleen tulevassa ammatissaan. Hoitamisesta saatu palaute potilailta ja omaisilta sekä oman työn tulosten havaitseminen edistävät oppimista. Myönteisen palautteen saaminen vahvistaa opiskelijan käsitystä uravalinnastaan sekä ammatillisen kasvun käynnistymisestä. (Tirkkonen 2008; Leppäharju 2010, 36; Romppanen 2011, 175; Stolt 2011, 81.)

Vaativat oppimistilanteet ja niistä suoriutuminen vahvistavat opiskelijan uskoa itseensä. Potilaan kieltäytyminen, epäluottamuksellisuus tai tulokseton hoitokokemus taas tuotti pettymyksen tunnetta opiskelijoissa. Vaativien tilanteiden avulla opiskelijat oppivat ymmärtämään oman hoitamisensa oppimisen rajallisuuden. Tutkimusten mukaan opiskelijat oppivat myös tilanteista, jotka ovat heille liian vaativia heidän tietoonsa, taitoihinsa sekä tilanteeseen nähden. Tilanteet antavat opiskelijoille rohkeutta toimia vastaavissa tilanteissa uudestaan. (Romppanen 2011, 175.) Haastavat tilanteet harjoittelussa saivat

opiskelijat miettimään ja etsimään vastauksia heissä heränneisiin kysymyksiin. Näin vaikeatkin oppimistilanteet kehittivät ammatillista kehittymistä ja kasvua. (Romppanen 2011, 180.) Opiskelijoiden oman toiminnan kriittinen pohdinta auttaa ammatillisessa kehittämisessä, omien arvojen ja asenteiden muuttamisessa (Romppanen 2011, 178; Jokelainen ym. 2011, 2864).

Hoitotyön opiskelijat oppivat myös hoitajien kielteisestä toiminnasta. Negatiivisten ohjaajien avulla opiskelija saa käsityksen siitä, millaiseksi hoitajaksi hän ei halua tulla tulevaisuudessa. Kielteiset kokemukset ja ristiriidat antavat opiskelijoille motivaatiota selvittää omia ajatuksiaan, arvojaan ja oman toiminnan laadun oikeellisuutta. (Romppanen 2011, 192.) Käytännön harjoitteluiden aikana opiskelijat oppivat refleктоimaan omia tunteitaan ja selviytymään tilanteista. Nämä tilanteet harjoitteluissa antoivat rohkeutta ja voimaa tulevaan ja näin kehittivät ammatillista itsetuntoa ja ammattitilpeyttä. (Romppanen 2011, 182.)

4.2.2 Ammatti-identiteetin kehittymistä vaikeuttavat tekijät

Ristiriidat, negatiivinen asenne ja eri näkemykset opiskelijan ja ohjaajan välillä vaikuttavat negatiivisesti opiskelijan kokemuksiin harjoittelujaksosta (Brunou 2009, 67; Stolt 2011, 82). Ohjauksen puutteellisuus harjoitteluissa ja ohjaajan kielteinen asennoituminen vaikuttivat alentavasti opiskelijoiden itsetuntoon ja motivaatioon. Ohjaajan kielteinen asennoituminen vaikeutti opiskelijoiden harjoittelun oppimistavoitteiden saavuttamista, käytännön taitojen oppimista sekä ammatillista kehittymistä. Joillakin opiskelijoilla ohjaajien kielteinen asennoituminen voi vaikuttaa jopa heikentävästi koulumotivaatioon. (Romppanen 2011, 192; Thomas ym. 2012, 662.) Tutkimusten mukaan osa opiskelijoista kokee harjoittelun aikana myös eettisiä ongelmia ohjaussuhteessa. Ohjaajan ja opiskelijan ohjaussuhteesta puuttuva luottamus, tuki, palautteenanto sekä tasavertaisuus heikentävät oppimista. (Kajander 2007, 26; Brunou 2009, 58.)

Tutkimusten mukaan ohjaajat eivät tunne terveysalan koulutuksien opetussuunnitelmia, mikä vaikeuttaa opiskelijan arviointia käytännön harjoittelussa (Jääskeläinen 2009, 39; Luojus 2011, 161). Osa ohjaajista kokee, että opiskelijoiden asettamat tavoitteet harjoitteluille ovat epäselkeitä. (Jääskeläinen 2009, 36; Leppäharju 2010, 31; Luojus 2011, 161). Arvioinnin laatuun vaikuttaa ohjaajien mukaan myös aiempi ohjaamiskokemus (Luojus 2011, 161; Jääskeläinen 2009, 39). Myös opiskelijoiden huonoksi kokema aikai-

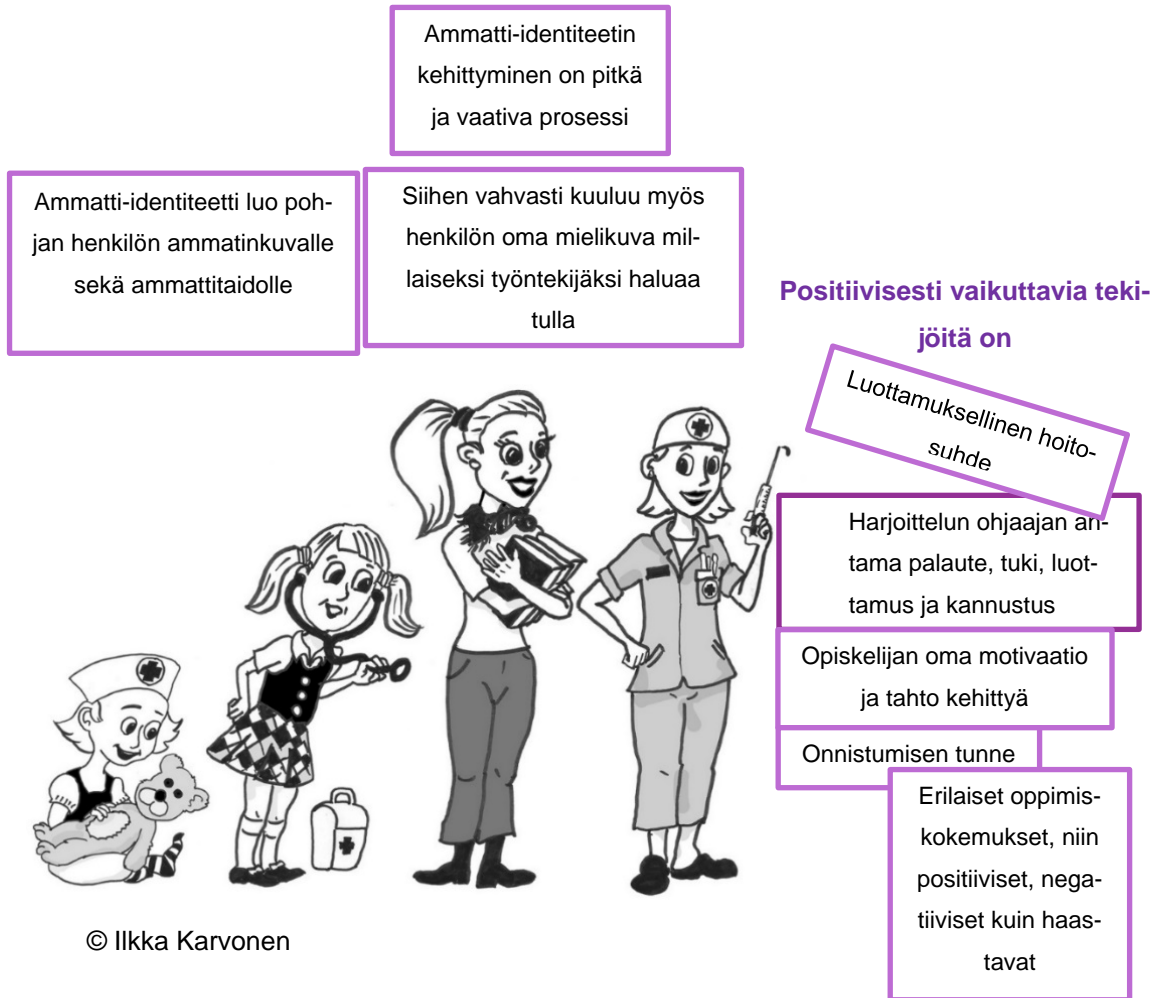
sempi harjoittelu voi vaikuttaa siihen, miten opiskelija kokee tulevat käytännön harjoittelunsa (Thomas ym. 2012, 657). On myös tutkittu, että harjoittelupaikkojen opiskelijamäärällä on merkitystä opiskelijan oppimiseen. Jos opiskelijoiden määrä harjoittelupaikassa on suuri, ei tällöin välttämättä riitä tekemistä yhdelle opiskelijalle. (Kajander 2007, 28.) Harjoittelupaikan kiire myös vaikuttaa negatiivisesti opiskelijan oppimiseen ja näin ammatti-identiteettiin (Kajander 2007, 28; Jääskeläinen 2009, 37).

Haasteelliset ja vaikeat hoitokokemukset potilaiden ja omaisten kanssa aiheuttaa sairaanhoitajaopiskelijoissa ahdistuneisuuden, neuvottomuuden ja epävarmuuden tunnetta. (Ora-Hyytiäinen 2004, 84; Romppanen 2011, 180.) Henkilökohtainen haavoittuminen potilaan, omaisten tai hoitajien moitteista sekä kommentteista aiheuttaa epävarmuuden tunnetta ja voimattomuuden tunnetta tulevasta. (Romppanen 2011, 180.) On myös tutkittu, että ammatin huonoksi koettu arvostus ja asema yhteiskunnassa voivat vaikuttaa negatiivisesti opiskelijoiden ammatti-identiteettiin (Ora-Hyytiäinen 2004, 84).

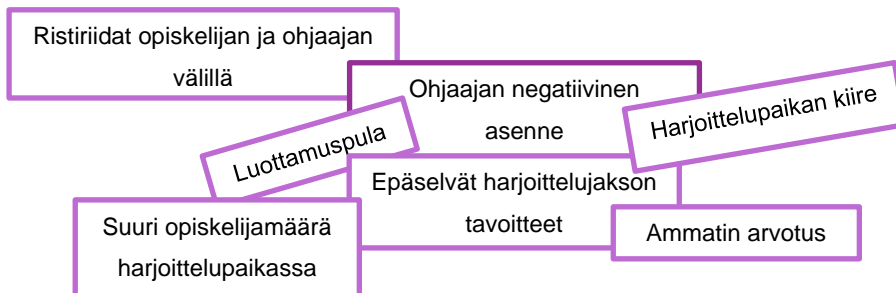
Ammatti-identiteetin kehittyminen harjoittelussa

Ammatti-identiteetti käsitteenä tarkoittaa henkilön erilaisia piirteitä ja ominaisuuksia, joita hän itsessään näkee

TURUN AMK:N OPINNAYTETYÖ | Sira Jerva ja Kaija Nyman

Negatiivisesti vaikuttavia tekijöitä on

Kuvio 1. Opinnäytetyön keskeisimmät tulokset

5 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tutkimuseettinen neuvottelukunta on laatinut eettiset periaatteet sekä ohjeet ihmistieteisiin luettaviin tutkimusalojen tutkimuksille (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2014). Kuvailuvan kirjallisuuskatsauksen luotettavuus perustuu tutkimuskysymyksen ja valitun materiaalin perusteluun, kuvailun argumentoinnin vakuuttavuuteen ja prosessin johdonmukaisuuteen. Luotettavuutta lisää selkeä tutkimuskysymysten esittely ja niiden selkeästi jaoteltu teoreettinen perustelu. (Kangasniemi ym. 2013, 297–298.)

Tässä työssä noudatetaan kaikkia tutkimuseettisiä periaatteita ja Turun ammattikorkeakoulun ohjeita opinnäytetyön tekemiseen. Työn tekemisessä ei ole tarvittu lupahakemuksia, koska työ on kirjallisuuskatsaus. Työssä ei käytetä plagiointia. Lähdeviitteet ja lähdeluettelo on toteutettu asianmukaisesti. Työ on toteutettu kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Työssä käytetty materiaali on jokaisen löydettävissä, jolloin työssä ei ole erityisiä eettisiä ongelmia. Tämän opinnäytetyön aiheena on tutkia, miten sairaanhoitaja-opiskelijan ammatti-identiteetti kehittyy harjoittelussa, jolloin aihe ei ole eettisesti arka.

Kirjallisuushakuja tehdessä haut on rajattava ajallisesti ja on suositeltavaa käyttää vain uusinta kirjallisuutta. Luotettavuuden lisäämiseksi tulisi aina käyttää vain alkuperäisiä lähteitä. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2012, 70.) Tässä opinnäytetyössä käytetään rajausta vuosien 2000–2016 välillä, koska tältä aikavälillä löytyi eniten materiaalia opinnäytetyön aiheesta koskien. Hakusanat ovat olleet työhön sopivia, mutta silti hakutuloksia ei saatu muutamista tietokannoista (Arto ja Pubmed) lainkaan.

Reliabiliteetilla tarkoitetaan mittaustulosten toistettavuutta (Hirsjärvi ym. 2007, 226;). Tässä opinnäytetyössä tehdyt haut (Taulukko 1) on tehty niin, että lukijat voivat ne halutessaan toistaa uudelleen. Työssä on käytetty myös manuaalista hakua, joka voi vaikuttaa reliabiliteettiin heikentävästi, koska hakuja ei voida toistaa täsmälleen samalla tavalla. Validiteetilla tarkoitetaan kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata (Hirsjärvi ym. 2007, 226). Opinnäytetyön tutkimuskysymykset on laadittu huolellisesti ja niihin on löydetty vastaukset, mikä lisää opinnäytetyön validiteettia.

Kirjallisuuskatsausta laadittaessa kirjallisuutta kohtaan on oltava kriittinen, jotta opinnäytetyön luotettavuus ei kärsi. Kirjallisuutta valittaessa tulee ottaa huomioon esimerkiksi lähteen ikä, kirjoittajan tunnettavuus ja lähteen uskottavuus (Hirsjärvi ym. 2001, 98–100).

Julkaisuja valittaessa on otettu huomioon edellä mainitut asiat. Opinnäytetyössä on käytetty kotimaisia sekä ulkomaalaisia lähteitä, joka lisää työn luotettavuutta. Lähteiden vieraalta kieleltä kääntämisestä suomenkielelle on oltu huolellisia, ja tekstit on käyty läpi tarkkaan sekä useaan kertaan. Tässä työssä opinnäytetyön tekijöitä oli kaksi, jolloin tulokset ovat käyty läpi moneen otteeseen saaden samat tulokset. Tämä lisää työn luotettavuutta.

6 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa, mitä on sairaanhoitajan ammatti-identiteetti, mitkä asiat harjoittelussa vaikuttavat ammatti-identiteetin kehittymiseen sekä mitkä asiat edistävät tai vaikeuttavat sitä. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää sairaanhoitajaopiskelijan ammatti-identiteetin kehittymistä käytännön harjoittelussa.

Sairaanhoitajaopiskelija kasvaa ja kehittyy koko koulutuksen ajan tulevaan ammattiinsa. Käytännön harjoittelu on merkittävä osa sairaanhoitajaopiskelijan työn oppimisessa (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 16). Oppiminen tapahtuu sekä koulussa että terveydenhuollon käytännön harjoitteluissa. Käytännön jaksoilla opiskelija pääsee lähelle oikeaa työelämää sekä yhdistämään koulussa opitun teorian käytäntöön. Käytännön harjoittelu on myös tärkeää opiskelijan omien kykyjen ja taitojen muodostumiselle, jonka avulla hän kehittää itselleen omaa ammatti-identiteettiä (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 16).

Opiskelija rakentaa itse itselleen ammatillisen identiteetin. (Eteläpelto ym. 2006, 191.) Ammatti-identiteetti luo pohjan työntekijän ammattitaidoille, taitojen arvostukselle ja koko ammatin kuvalle. Piirteiden ja ominaisuuksien lisäksi, ammatilliseen identiteettiin kuuluu myös henkilön näkemys siitä, millaiseksi hän haluaa työssään ja ammatissaan tulla. Ammatti-identiteetti muovautuu läpi koko henkilön elämän ajan ja siihen vaikuttaa erinäiset kokemukset ja tapahtumat. (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2005, 17; Hyvönen 2008, 15.) Tällöin ei voida olettaa, että sairaanhoitajaopiskelijan ammatti-identiteetti olisi täysin kehittynyt koulutuksen aikaisten käytännön harjoitteluiden jälkeen, vaan sen kehittyminen jatkuu koko sairaanhoitajan uran ajan. Ammatti-identiteetin kehittyminen ja synty tapahtuu myös yksilöllisesti.

Ohjaajalla ja hänen toiminnallaan on suuri vaikutus opiskelijan ammatti-identiteetin kehittymisessä. Ohjaajalta saatu luottamus, tuki ja palaute edistävät ammatti-identiteetin kehittymistä opiskelijalla ja toisaalta näiden sekä tasavertaisuuden puute heikentää opiskelijan oppimista ja ammatti-identiteetin kehittymistä (Kajander 2007, 26; Lonkainen 2008, 41; Stolt 2011, 81–82). Ristiriidat, negatiivinen asenne ja eri näkemykset opiskelijan ja ohjaajan välillä vaikuttavat negatiivisesti opiskelijan ammatti-identiteetin kehittymiseen (Brunou 2009, 67; Stolt 2011, 82). Harjoittelupaikoissa ohjaajien tulisi tiedostaa oman toimintansa tärkeys opiskelijan ammatti-identiteetin synnyssä. Käytännön harjoitteluiden ohjaajien tulisi saada lisää koulutusta opiskelijoiden ohjaamiseen. Ohjaajien

koulutuksen avulla ohjaajat saisivat lisää varmuutta ja itseluottamusta ohjaamiseen. Näin opiskelijoille annettu ohjaus olisi laadukkaampaa ja edesauttaisi opiskelijaa kehittymään ammatissaan. Ei voida kuitenkaan unohtaa, että opiskelija on myös itse vastuussa hänen ammatillisen identiteettinsä kehittämisessä. Opiskelijan oma tahto onnistua harjoittelussa vahvistaa tämän osaamista ja vie oppimista eteenpäin (Romppanen 2011, 69). Opiskelijan tulisi siis olla omatoiminen ja innostunut oppimaan uusia asioita sekä pitämään huolta harjoittelujakson aikana siitä, että pääsee näkemään ja oppimaan mahdollisimman paljon. Sairaanhoidajaopiskelijan olisi hyvä uskaltaa kertoa ohjaajilleen mitkä asiat ovat hänelle hankalia tai mitä asioita ei vielä ole päässyt aikaisemmin harjoittelemaan. Näin ohjaajienkin on helpompi suunnitella opiskelijaohjaustaan. Opiskelijalla on kuitenkin suurin vastuu omasta oppimisestaan sekä kehitymisestä sairaanhoitajana.

Monipuolinen sekä ajan tasalla oleva tutkittuun tietoon perustuva tieto edistää sairaanhoidajaopiskelijoiden ammatti-identiteetin kehittymistä (Lonkainen 2008, 40). Koulujen ja eri terveydenhuollon toimintayksiköiden tulisi siis pitää huolta, että organisaatioiden tiedot eivät eroaisi toisistaan. Usein käytännön harjoitteluissa opiskelija huomaa koulussa opitun teorian ja opin eroavan käytännön hoitotyöstä, mikä voi vaikeuttaa hänen oppimistaan.

Opettajien tulisi käydä yhdessä sairaanhoidajaopiskelijoiden kanssa keskustelua ammatti-identiteetin kehitymisestä ennen jokaista käytännön harjoittelua. Siitä voisi olla hyötyä harjoitteluissa, jos opiskelijalle on konkreettisesti kerrottu, mitkä asiat vaikuttavat ammatti-identiteetin kehittymiseen sekä miten itse voi siihen vaikuttaa. Opettajien tulisi myös korostaa opiskelijoilla, millaista käytöstä heidän ei tarvitse ottaa vastaan harjoitteluissa. Näin sopimattomaan käytökseen voisi puuttua ajoissa, ennen kuin opiskelija menettää kiinnostuksensa kokonaan opiskeluun ja sairaanhoitajan ammattiin.

Opinnäytetyön aihetta voisi tutkia vielä lisää, erityisesti sairaanhoidajaopiskelijoiden näkökulmasta sen mielenkiinnon vuoksi. Jatkotutkimusaiheena voisi tutkia, kokevatko eri maiden sairaanhoidon opiskelijat samanlaisia ammatti-identiteettiä edistäviä ja vaikeuttavia tekijöitä käytännön harjoitteluissa. Lisäksi olisi mielenkiintoista tutkia, missä käytännön harjoittelun vaiheessa opiskelija kokee ammatillisen identiteettinsä olevan huipuissaan.

LÄHTEET

Ahola, S.; Kivelä, S. & Nieminen, M. 2005. Tekemällä oppii. Työssä oppimisen käytäntöjä ammattikorkeakoulussa. Turku: Digipainos.

Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot. 2006. Opetusministeriö. Viitattu 13.4.2016. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf>.

Asetus ammatillisesta koulutuksesta 811/1998.

Benner, P. 1991. Aloittelijasta asiantuntijaksi. Sairaanhoidajien koulutussäätiön julkaisu. Juva: WSOY.

Brennan, D. & Timmins, F. 2012. Changing institutional identities of the student nurse. *Nurse Education Today*. Vol. 32, No 7, 747–751.

Brunou, S. 2009. Sairaanhoidajaopiskelijoiden ohjattujen käytännön harjoittelujen aikana ilmenneet eettiset ongelmat. *Hoitotieteen laitos*. Turku: Turun yliopisto.

Carlson, E. Wann-Hanson, C. & Pilhammar, E. 2009. Teaching during clinical practice: Strategies and techniques used by preceptors in nursing education. *Nurse Education Today*. Nro. 29, 522–526.

Clynes, MP. & Raftery, S. 2008. Feedback: an essential element of student learning in clinical practice. *Nurse Education in Practice*. Vol. 8 Nro. 6. 405–411.

Eriksson, E.; Korhonen, T.; Merasto, M. & Moisio, E-L. 2015. Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen – sairaanhoidajakoulutuksen tulevaisuus- hanke. Ammattikorkeakoulujen terveysalan verkosto ja Suomen sairaanhoidajaliitto ry ja kirjoittajat. Porvoo.

Eteläpelto, A. & Onnismaa, J. (toim.) 2006. Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Aikuiskasvatuksen 46. vuosikirja. Helsinki: Kansanvalistusseura.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2001. Tutki ja kirjoita. 6.-7. painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Keuruu: Otava.

Hyvönen, L. 2008. Ammatti-identiteetin muodostuminen uudelleen koulutuksessa ja uudessa ammatissa. Pro gradu -tutkielma. Kasvatustieteen laitos. Tampere: Tampereen yliopisto.

Isoherranen, K.; Rekola, L. & Nurminen, R. 2008. Enemmän yhdessä – moniammatillinen yhteistyö. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Jalas, A. 1992. Hoitotyön johtamisen olennaisia piirteitä. Teoksessa Jalas, A.; Kangas, R.; Karpov, I.; Kohopää, M.; Koponen, L. & Långstedt, K. Hoitotyön johtamisen näkökulmia. Tampere: Tammerpaino Oy.

Janhonen, S. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2005. Kohti asiantuntijuutta. Oppiminen ja ammatillinen kasvu sosiaali- ja terveysalalla. Vantaa: WSOY.

Jokelainen, M.; Turunen, H.; Tossavainen, K.; Jamookeeah, D. & Coco, K. 2011. A systematic review of mentoring nursing students in clinical placements. *The Journal of Clinical Nursing*. No 20, 2854–2867.

Jääskeläinen, L. 2009. Sairaanhoidaja opiskelijan käytännön harjoittelun ohjaajana. Pro gradu -tutkielma. Hoitotieteen laitos. Tampere: Tampereen yliopisto.

Kaihlainen, A-M.; Lakanmaa, R-L. & Salminen L. 2013 The transition from nursing student to registered nurse: The mentor's possibilities to act as a supporter. *Nurse Education in Practice*. No 13, 418–422.

Kajaanin ammattikorkeakoulu. 2015. Yhteiset työelämävalmiudet eli kompetenssit. Viitattu 31.3.2016 <https://www.kamk.fi/fi/Opiskelijalle/Opetustarjonta/Ammattitaitovaatimukset>

Kajander, S. 2007. Sairaanhoidajaopiskelijoiden arvioita ohjatun harjoittelun laadusta ja GPL –mittarin arviointia. Pro gradu -tutkielma. Hoitotieteen laitos. Kuopio: Kuopion yliopisto.

Kallio, S. 2011. Tavoitteena taitava sairaanhoitaja – Sairaanhoidajaopiskelijan oppiminen työharjoittelussa. Pro gradu -tutkielma. Kasvatustieteiden laitos. Tampere: Tampereen yliopisto.

Kangasniemi, M.; Utriainen, K.; Ahonen, S-M.; Pietilä, A-M.; Jääskeläinen, P & Liikanen, E. 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenettyyn tietoon. *Hoitotiede*. Vol. 25, No 4, 291–301.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2012. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Katisko, M.; Kolkka, M. & Vuokila-Oikkonen, P. 2014. Moniammatillinen ja monialainen osaaminen sosiaali-, terveys-, kuntoutus – ja liikunta-alojen koulutuksessa. Malli työssäoppimisen ja ammattitaitoa edistävän harjoittelun toteutusta varten. Raportit ja selvitykset 2014:2. Tampere: Juvenes print.

Keronen, M. 2013. Asiakaslähtöisyys- olennainen tekijä sosiaalihuollossa. *Sosiaali- ja terveyspoliittinen aikakauslehti*. Viitattu 5.4.2016 <http://tesso.fi/artikkeli/asiakaslahtoisuus-olennainen-tekija-sosiaalihuollossa>

Kostiainen, J. & Hupli, M. 2013. Ohjaajan ja opiskelijan välinen ohjauskeskustelu ohjatussa harjoittelussa – käsiteanalyysi hybridisen mallin mukaan. *Hoitotiede*. Vol. 25 No 1, 2–11.

Kukkola, E. 2008. Sairaanhoidajan opiskelijaohjaustaidot sekä ohjaajakoulutuksen tarve ja hyöty hoito-työn ohjatun harjoittelun oppimisympäristössä. Pro gradu -tutkielma. Hoitotieteen laitos. Turku: Turun yliopisto.

Kyngäs, H. Kääriäinen, M. Poskiparta, M. Johansson, K. Hirvonen, E. & Renfors, T. 2007. Ohjaaminen hoitotyössä. Helsinki: WSOY.

Kääriäinen, M. & Kyngäs, H. 2005. Käsiteanalyysi ohjaus-käsitteestä hoitotieteessä. *Hoitotiede*. Vol. 17 Nro. 5, 250–257.

Kääriäinen, M. & Kyngäs, H. 2006. Ohjaus – tuttu, mutta epäselvä käsite. *Sairaanhoidaja*. Vol. 79 Nro 10, 6–9.

Laakkonen, A. 2004. Hoitohenkilöstön ammatillinen kasvu hoitokulttuurissa. Akateeminen väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785.

Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. 2009. Etiikka hoitotyössä. 5. uudistettu painos. Helsinki: WSOY.

Leppäharju, M. 2010. Sairaanhoidajaopiskelijoiden ammattitaidon arviointi opiskeluun kuuluvassa harjoittelussa. Pro gradu -tutkielman käsikirjoitus. Hoitotieteen laitos. Tampere: Tampereen yliopisto.

Lonkainen, A-R. 2008. Hoitotyön opiskelijoiden ammatillinen kasvu ja siihen saatava tuki. Pro gradu -tutkielma. Hoitotieteen laitos. Turku: Turun yliopisto.

- Luojus, K. 2011. Ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksen toimintamalli. Ohjaajien näkökulmia. Akateeminen väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Maranón, A. & Pera, P. 2015. Theory and practice in the construction of professional identity in nursing students: A qualitative study. *Nurse Education Today*. Vol. 35 No. 7, 859–863.
- Myall, M. Levett-Jones, T. & Lathlean, J. Mentorship in contemporary practice: the experiences of nursing students and practice mentors. *Journal Of Clinical Nursing*. Nro. 17, 1834–1842.
- Mykrä, T. 2007. Työpaikkaohjaaja oppimisen edistäjänä – opiskelijan ohjaaminen ja arviointi työpaikalla. Vammala: Educa-Instituutti Oy.
- Mäkelä, M. 2011. Näytön soveltaminen potilastyössä on eettisesti oikein ja mahdollista. *Lääkäri-lehti*. Vol. 46, 3478.
- Ora-Hyytiäinen, E. 2004. Auttajasta reflektiiviseksi sairaanhoitajaksi. Ammattikorkeakouluopiskelijan kasvu ja kehittyminen ammattiin. Akateeminen väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Paltta, H. 2008. Pitkä ura mielessä. Teoksessa Elomaa, L.; Lakanmaa, R-L.; Paltta, H.: Saarikoski, M. & Sulosaari, V. (toim.) *Taitava harjoittelun ohjaaja*. 2. tarkistettu painos. Tampere: Juvenes print.
- Papp, I. Markkanen, M. & Von Borsdorff, M. 2003. Clinical environment as a learning environment: student nurses' perceptions concerning clinical learning experiences. *Nurse Education Today*. Vol. 23, 262–268.
- Romppanen, M. 2011. Hoitotyön opiskelijoiden merkitykselliset hoitamisen kokemukset ja niistä oppiminen kliinisessä oppimisympäristössä. Hoitotieteen laitos. Kuopio: Itä-Suomen yliopisto.
- Royal Literary Fund. 2016. What is a literature review? Viitattu 10.5.2016 <https://www.rlf.org.uk/resources/what-is-a-literature-review/>
- Sairaanhoitajat 2014. Opiskele sairaanhoitajaksi. Viitattu 25.2.2016 <https://sairaanhoitajat.fi/koos-teet/opiskele-sairaanhoitajaksi/>
- Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus?: Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopisto.
- Severinsson, E. & Sand, Å. 2010. Evaluation of the clinical supervision and professional development of student nurses. *Journal of Nursing Management*. Nro. 18. 669–677.
- Sorsa, M. 2002: Asiakaslähtöisyys sosiaali- ja terveystalveissa. Pro gradu -tutkielma. Hoitotieteen laitos. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Sorvettula, M. 1992. Hoitotyön johtamisen turvaaminen. Teoksessa Jalas, A.; Kangas, R.; Karpov, I.; Kohopää, M.; Koponen, L. & Långstedt, K. Hoitotyön johtamisen näkökulmia. Tampere: Tammerpaino Oy.
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta laadittavasta suunnitelmasta 341/2011.
- Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). 2004. Terveystalvealan koulutuksen työssä oppiminen ja ohjattu harjoittelu. Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille (toim. Heinonen N.). Sosiaali- ja terveysministeriön monisteita 2003:22. Helsinki.
- Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). 2009. Johtamisella vaikuttavuutta ja vetoa hoitotyöhön. Toimintaohjelma 2009–2011. Julkaisuja 18.

Stolt, J. 2011. Opiskelijasta sairaanhoitajaksi: käytännön harjoittelujaksot sairaanhoitajaopiskelijoiden ammatillisen identiteetin rakentumisen tukena. Pro gradu -tutkielma. Kasvatustieteiden tiedekunta. Lappi: Lapin yliopisto.

Stolt, M.; Axelin, A. & Suhonen, R. 2015. Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Turku: Turun yliopisto.

Sulosaari, V. 2008. Ohjaaja ammatillisen kasvun tukena. Teoksessa Elomaa, L.; Lakanmaa, R-L.; Palta, H.: Saarikoski, M. & Sulosaari, V. (toim.) Taitava harjoittelun ohjaaja. 2. tarkistettu painos. Tampere: Juvenes print.

Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, 8§.

Thomas, J, BA. & Jinks, AM. 2012. Resilience to care: A systematic review and meta-synthesis of the qualitative literature concerning the experiences of student nurses in adult hospital settings in the UK. Nurse Education Today Vol. 8 Nro. 32, 657–664.

Tirkkonen, H. 2008. Ammatti-identiteetin kehittyminen sairaanhoitajilla. Pro gradu -tutkielma. Lappeenranta: Lappeenrannan yliopisto.

Turun ammattikorkeakoulu. 2015. Verkkovirta – Työn opinnollistamista verkostoyhteistyössä. Viitattu 4.3.2016. <http://www.turkuamk.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/hae-projekteja/verkkovirta-tyon-opinnollistamista-verkostoyhteist/>

Turun ammattikorkeakoulu. 2016. Sairaanhoitaja (AMK). Viitattu 1.4.2016. <http://www.turkuamk.fi/fi/tutkinnot-ja-opiskelu/tutkinnot/sairaanhoitaja/>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2014. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimat eettiset periaatteet. Viitattu 4.3.2016 <http://www.tenk.fi/fi/eettinen-ennakkoarviointi-ihmistieiss%C3%A4/eettiset-periaatteet>

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE. Terveydenhuollon yhteinen arvopohja, yhteiset tavoitteet ja periaatteet. 2001. Viitattu 5.4.2016 <http://etene.fi/documents/1429646/1559098/ETENEjulkaisu+1+Terveydenhuollon+yhteinen+arvopohja%2C+yhteiset+tavoitteet+ja+periaatteet.pdf/4de20e99-c65a-4002-9e98-79a4941b4468>

Verkkovirta- Työn opinnollistamista verkostoyhteistyönä. 2016. Viitattu 28.4.2016 <http://www.amkverkkovirta.fi/>

Öhman, J. 2011. Kliinistä osaamista ei voi korvata. Lääkärilehti. Vol. 38, 2746–27

